

Van

Postbus 60055, 6800 JB Arnhem
Velperplein 8, 6811 AG Arnhem
Telefoon (026) 355 13 55
Fax (026) 355 13 99
info@kplusv.nl
www.kplusv.nl

Rapport

**Rekenkameronderzoek
Mensinge-complex**

Opdrachtgever
Rekenkamercommissie
Noordenveld

Referentie

Arnhem, 24 april 2009
Ons kenmerk 1010638-013/mmu/aht

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Achtergrond	1
1.2	Doel van het onderzoek	1
1.3	Onderzoeksvragen	1
1.4	Onderzoeksopzet en -afbakening	2
1.5	Leeswijzer	2
2	Bevindingen	3
2.1	Historisch verloop	3
2.2	Financieel verloop	6
3	Analyse	10
3.1	Realisatie Avacon-ontwikkelrichting	10
3.2	Rol van het college en de raad	13
3.3	Financiële uitgangspunten Avacon	15
3.4	De procesgang	16
4	Conclusies en aanbevelingen	18

Bijlagen

1	Interviews
2	Normenkader
3	Documentanalyse

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

Het Mensinge-complex ligt in het centrum van Roden. Het bestaat uit een landhuis annex museum, een restaurant en een vestzaktheater in het nabij gelegen Wensinghof. In 2001 heeft de gemeente een haalbaarheidsonderzoek laten uitvoeren naar de organisatie en de opzet van het Mensinge-complex. Aanleiding voor dat onderzoek was de diffuse organisatiestructuur en de beperkte inhoudelijke samenhang tussen de diverse onderdelen. Dit haalbaarheidsonderzoek is uitgevoerd door het bureau Avacon. In de jaren daarna is de revitalisering van het Mensinge-complex gestart. Deze revitalisering is nu afgerond en alle onderdelen van het Mensinge-complex zijn operationeel.

In de loop van de tijd is bij de gemeenteraad van de gemeente Noordenveld onduidelijkheid ontstaan over de realisatie van de ambities en over de financiële onderbouwing. Maar ook over de rol van de raad en de mate waarin de gemeenteraad geïnformeerd en betrokken is. De raadsleden zijn kritisch over de structurele bijdrage van de gemeente aan het Mensinge-complex. Ook het Avacon-rapport wordt kritisch beschouwd. De rekenkamercommissie heeft daarop besloten een onderzoek in te stellen naar de revitalisering van het Mensinge-complex. Het onderzoek moet leiden tot aanbevelingen die de gemeenteraad in staat stellen om meer grip te krijgen op de revitalisering.

1.2 Doel van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is als volgt geformuleerd:

Het verkrijgen van inzicht in de revitalisering van het Mensinge-complex om uiteindelijk, door concrete aanbevelingen, als gemeenteraad meer grip te krijgen op deze revitalisering.

Het gaat daarbij om inzicht in:

- de financiële validiteit van de basis van dit proces, het Avacon-rapport;
- de mate waarin de oorspronkelijke ambities zijn gerealiseerd en eventueel zijn bijgesteld;
- de structuur van het proces, en dan vooral afspraken over doelstellingen, over de financiering, over de rol van de gemeente tijdens de revitalisering en in de periode daarna, over de besluitvorming en over de communicatie.

1.3 Onderzoeksvragen

Afgeleid van het doel van het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. op welke wijze is de gemeenteraad voorafgaand aan het revitaliseringsproces geïnformeerd over de keuzes rond het Mensinge-complex?
2. welke besluiten hebben college en gemeenteraad genomen? Welke informatie lag daaraan ten grondslag?
3. wat waren de oorspronkelijke ambities? Hoe expliciet waren deze?
4. in hoeverre zijn deze ambities gaandeweg bijgesteld (op basis van voortschrijdend inzicht)?

5. op welke momenten, op welke wijze en met welke diepgang is de gemeenteraad door het college geïnformeerd over bijstellingen rond de revitalisering?
6. hoe is de gemeenteraad, vanuit haar controlerende rol, omgegaan met deze informatie?
7. wat waren de financiële uitgangspunten in het Avacon-rapport en wat is, terugkijkend, het oordeel over de validiteit van deze uitgangspunten?
8. in hoeverre zijn de uitgangspunten gewijzigd sinds het Avacon-rapport?
9. in welke opzichten wijkt de huidige situatie af van de oorspronkelijke verwachtingen van de raad en het college?

1.4 Onderzoeksopzet en -afbakening

Het onderzoek richt zich op de revitalisering van het Mensinge-complex. Deze revitalisering startte met de bestuursopdracht in 2000. In de zeven jaar daarna worden de plannen gemaakt en gerealiseerd. In 2007 draaien alle centrale onderdelen van het Mensinge-complex: het theater / dorps huis, het restaurant, de expositieruimte en het museum. In 2008 wordt een subsidieaanvraag gedaan voor een structurele financiering door de gemeente. Het onderzoek belicht dan ook de gehele periode 2000 tot en met 2008.

In deze lange periode vonden veel gebeurtenissen plaats. Het Mensinge-complex leeft in de Rodense gemeenschap. Op sommige momenten was er sprake van wat commotie. De gebeurtenissen hadden vaak te maken met de plannen of de uitvoering van de revitalisering. Om de focus over deze lange periode scherp te houden richtte het onderzoek zich uitsluitend op de bovengenoemde onderzoeksvragen.

In het onderzoek zijn de direct betrokkenen geraadpleegd: de verantwoordelijke wethouders, een raadslid, de betrokken ambtenaren, het stichtingsbestuur en de cultureel manager. Een uitgebreide documentenanalyse heeft bijgedragen aan het inzicht. De bevindingen uit deze documentenanalyse zijn opgenomen in de bijlage. Ook is een bezoek gebracht aan alle onderdelen van het Mensinge-complex, met uitzondering van het museum (gesloten).

Als meetlat gebruiken we een normenkader (zie de bijlage). Het normenkader is het fundament van het onderzoek. Het bevat de volgende onderdelen:

- de procesafspraken tussen gemeenteraad en college / ambtelijke organisatie;
- de besluitvorming door het college en de gemeenteraad;
- de informatievoorziening aan de gemeenteraad.

Op basis van het normenkader is de huidige situatie ten aanzien van de bestuurlijke informatievoorziening en de mate waarin de raad op basis hiervan haar kaderstellende en controlerende rol kan vervullen, getoetst aan een wenselijke situatie c.q. de norm.

1.5 Leeswijzer

In het rapport komen achtereenvolgens in hoofdstuk 2 de feitelijke bevindingen aan bod. In hoofdstuk 3 wordt de analyse van deze bevindingen weergegeven. Dit gebeurt aan de hand van de onderzoeksvragen. Tenslotte zijn in hoofdstuk 4 de conclusies en aanbevelingen opgenomen.

2 Bevindingen

De onderstaande paragrafen geven de feitelijke gebeurtenissen weer. In paragraaf 2.1 wordt het historisch verloop geschetst. In paragraaf 2.2 wordt specifiek ingegaan op de financiële ontwikkelingen rond het Mensinge-complex.

2.1 Historisch verloop

Het Mensinge-complex bestaat uit een landgoed in het centrum van Roden met daarop een havezate (landhuis), een koetshuis, een koetsierswoning en een historische boerderij die in gebruik was als dorps huis. Ook een evenemententerrein inclusief een authentieke duiventil behoren tot het Mensinge-complex. Het geheel van de gebouwen en de terreinen wordt aangeduid als het Mensinge-complex.

Het Mensinge-complex kwam eind vorige eeuw in bezit van de gemeente. Het beheer van het Mensinge verliep niet naar wens: het landgoed leverde niet op wat ervan werd verwacht. De gemeente constateerde in het jaar 2000 een aantal knelpunten:

- de organisatie- en beheerstructuur was ondoorzichtig en er was sprake van een grote gemeentelijke betrokkenheid omdat het stichtingsbestuur wordt gevormd door het college van B&W en de gemeentesecretaris;
- de aard van de culturele bestemming van het Mensinge-complex en het Koetshuis was onduidelijk;
- binnen het gemeentelijk apparaat was onvoldoende coördinatie hieromtrent.

Dit leidde tot de inrichting van een ambtelijke projectgroep. Deze verkende begin 2001 een aantal scenario's en kwam tot een voorkeursscenario: het Mensinge-complex moest als landgoed integraal worden ontwikkeld en de Winsinghhof moest het culturele centrum van Roden worden, met een professionele manager. De ambtelijke projectgroep gaf de volgende aanbevelingen mee:

- reken in de toekomst tot het Mensinge-complex de havezate, de Winsinghhof, de koetsierswoning, het Koetshuis en de omliggende terreinen inclusief de duiventil;
- stel de gemeentelijke visie vast, inclusief de gewenste toekomstige functie van het Mensinge-complex;
- geef de Winsinghhof de functie van het culturele centrum van Roden;
- installeer een privaat stichtingsbestuur;
- leg de verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling inzake groot onderhoud (gemeente) en klein onderhoud (stichting) vast;
- doe onderzoek naar de inhoudelijke en financiële haalbaarheid.

Daarop werd in 2001 aan bureau Avacon verzocht de inhoudelijke en financiële haalbaarheid te onderzoeken van het geschetste voorkeursscenario. Avacon leverde een plan op dat uitging van een investering van in totaal € 987.000 en een benodigde gemeentelijke bijdrage van € 281.000 per jaar (inclusief kapitaallasten). Deze jaarlijkse bijdrage was nodig voor de exploitatie, onder meer voor de inhuur van een professionele manager voor het Mensinge-complex en een gedegen opzet van het theater en het museum. Dit plan was ambitieus in de zin dat het zou zorgen voor een aanzienlijke stijging van de gemeentelijke bijdrage aan het Mensinge-complex.

Het leidde begin 2002 tot veel discussie in de raad. De raad geeft duidelijk aan dat er eerst heldere financiële kaders moeten zijn, maar benoemt niet welke dat moeten zijn.

Op 28 februari 2002 stelde de raad het Avacon-rapport vast als ontwikkelrichting voor het Mensinge-complex. Het investeringsbedrag van € 987.471 werd overgenomen uit het Avacon-rapport. Het bijgevoegde indicatieve exploitatieoverzicht week echter behoorlijk af van het Avacon-rapport. De jaarlijkse kosten voor de gemeente waren beduidend lager (zie verder paragraaf 2.2).

Er was in de raadsvergaderingen ook discussie over de dorpshuisfunctie. De wethouder bevestigde daarbij dat de dorpshuisfunctie voor de Winsinghhof gehandhaafd zou blijven.

In 2003 ontstond vanuit meerdere deelplannen in Roden een nieuw plan, het MaSTERplan. Voor de realisatie van dit plan was subsidie beschikbaar. Er zat door de te verkrijgen subsidie echter wel een zekere tijdsdruk op: de plannen moesten snel ingediend worden. De raad stelde het MaSTERplan op 18 september 2003 vast. De investering in het Mensinge-complex was daarbij integraal opgenomen in het MaSTERplan. Het vormde een essentiële schakel in dit plan, met name omdat het een investering in cultuur betrof. Dit was noodzakelijk voor het verkrijgen van de subsidie. De investering in het Mensinge-complex nam in 2003 het MaSTERplan toe van € 987.471 (Avacon) tot € 1.271.961. Deze investering was volledig subsidiabel.

In 2003 was er nog geen uitgewerkt plan voor het Mensinge-complex, de ontwikkelrichting uit het Avacon-rapport gold als leidraad. Er ontstonden echter wel verschillen tussen de ontwikkeling van het Mensinge-complex volgens het Avacon-rapport en het MaSTERplan. Avacon ging bijvoorbeeld uit van Winsinghhof als cultureel centrum met een dorpshuisfunctie en een luxe restaurant in de Koetsierswoning. Het MaSTERplan ging uit van een commercieel restaurant in de Winsinghhof en een theeschenkerij overdag in de Koetsierswoning en 's avonds een luxe restaurant.

In 2004 werd een bestuur van de nieuwe stichting Mensinge-complex i.o. (in oprichting) aangewezen (benoemd). De nieuwe stichting bleef tot 2006 de status "in oprichting" houden en bleef bestaan naast de oude stichting waar het college van B&W in het stichtingsbestuur zat. In deze beginperiode (tot 2006) wilde het nieuwe stichtingsbestuur eerst meer duidelijkheid krijgen over de opzet en mogelijkheden van het Mensinge-complex.

Het college stelde op 16 maart 2004 het plan van aanpak voor de ontwikkeling van het Mensinge-complex als onderdeel van het MaSTERplan vast. In dit plan van aanpak werden de functies van de diverse onderdelen van het Mensinge-complex vastgesteld en geconcretiseerd:

- museum Havezate blijft een museum;
- het Koetshuis wordt expositieruimte. In het Avacon-rapport wordt de noodzaak van bouwkundige aanpassingen aangegeven, maar vanuit het MaSTERplan zijn daarvoor geen middelen gereserveerd;
- in de Winsinghhof wordt een dorpshuis-, een culturele en commerciële functie gerealiseerd. Onder "activiteitsaanbod" werd verder gesproken over verhuur van de ruimtes voor amateurkunst, sociaal-cultureel werk en de dorpshuisfunctie;
- de Koetsierswoning (was ten tijde van het Avacon-rapport nog in gebruik als kantoor van Tiebout en Rissik) wordt overdag een theeschenkerij / lunchroom en 's avonds een restaurant in het hogere segment;

- in zowel Avacon-rapport als MaSTERplan worden maatregelen voor de infrastructuur als ook de tuin genoemd.

Ook werd in het plan van aanpak op hoofdlijnen de organisatie- en beheerstructuur aangegeven: het Avacon-rapport gold als basis, onder meer werd benoemd dat:

- het eigendom van al het onroerend goed bij de gemeente bleef;
- ter ondersteuning van het bestuur een directeur aangesteld zou worden;
- de gemeente het kader zou vaststellen waarbinnen het stichtingsbestuur zijn activiteiten kan ontplooiën. Dit kader werd gevormd door (in te stemmen met) de statuten en de budget-subsidierelatie;
- de plannen zouden moeten worden uitgevoerd binnen de beschikbare middelen die op basis van het MaSTERplan beschikbaar zijn.

In 2005 ontstond er discussie over de plek van het hoogwaardige restaurant. De stichting i.o. wilde dit om economische redenen liever in het Koetshuis plaatsen. In de plannen en in het Avacon-rapport was echter de Koetsierswoning als plek aangeduid. Het leidde tot debat in de Raad waarna uiteindelijk toch aan de oorspronkelijke opzet werd vastgehouden: het hoogwaardige restaurant zou in de Koetsierswoning komen.

Voor museum Havezate waren twee verbouwingen gepland: verbetering van de entree (gerealiseerd) en het realiseren van ruimte op de eerste verdieping voor wisselende tentoonstellingen. Dat laatste bleek met ruim € 300.000 te duur. Dit had met name te maken met de vloer van de eerste verdieping. De draagvloerconstructie was niet stevig genoeg om het beoogde plan (uitbreiding museum op 1e verdieping) te realiseren. Het stichtingsbestuur i.o. heeft geconstateerd dat de investering niet rendabel zou zijn. Uiteindelijk is hierover door de gemeente in samenspraak met de stichting i.o. besloten (voorjaar 2005). Daarbij kwam ook dat de deadline voor de ESF-subsidie voor het MaSTERplan naderde, waardoor haast moest worden gemaakt.

In de Koetsierswoning is de verbouwing gestart om daar zoals besloten het hoogwaardige restaurant te realiseren. Dit betekende dat Tiebout Advocaten moest verhuizen. Het college besloot op 5 april 2005 de huur van Tiebout Advocaten op te zeggen. Om Tiebout Advocaten te kunnen blijven huisvesten werd de eerste verdieping van museum Havezate als kantoorruimte aan hen verhuurd. Het niet realiseren van de tentoonstellingsruimte op de verdiepingsvloer in combinatie met het (tijdelijk) verhuren van de eerste verdieping aan Tiebout Advocaten leidde in de periode 2005 tot voorjaar 2006 tot een conflict met het Havezate-museumbestuur. Dit museumbestuur ging alleen over museum Havezate en fungeerde onder het overkoepelende bestuur van de stichting Mensinge-complex. Het museumbestuur en een aantal vrijwilligers van museum Havezate zijn als gevolg van het conflict in 2006 opgestapt. Het tijdig en tijdelijk in gebruik geven van de eerste verdieping van museum Havezate was voor het stichtingsbestuur van het Mensinge-complex een noodzakelijke stap in verband met de realisatie van het restaurant in de Koetsierswoning (waar Tiebout Advocaten weg moest vanwege de verbouwing) en de ESF-subsidie die aan een tijdpad gebonden was.

In 2006 werd de verbouwing van de diverse gebouwen gerealiseerd. Met name de Wisinghhof onderging een transformatie. Toen het stichtingsbestuur aantrad (2004) was de architect voor de Wisinghhof al geselecteerd. Deze architect had een mooi concept voor het theater. Achteraf beziend voldeed de verbouwing op onderdelen niet helemaal aan de vereisten van theater-exploitatie. Met de indiensttreding van de cultureel manager voor het Mensinge-complex werd duidelijk dat de theatervoorzieningen niet geheel voldeden. Er was in eerste instantie gekozen voor een vlakke vloer (70 plaatsen), maar uiteindelijk is toch gekozen voor een tribune (150 plaatsen). Dit leidde tot extra investeringen. Deze zijn deels door de stichting (en via sponsors) en deels door de gemeente bekostigd (zie hieronder bij de garantstelling voor de lening).

In het plan van aanpak werd uitgegaan van het realiseren van een budgetsubsidie-overeenkomst tussen stichting en gemeente. Op 31 oktober 2006 besloot het college echter in overleg met het stichtingsbestuur om voorlopig jaarlijks subsidie te verlenen en niet uit te gaan van een meerjarige (budget)overeenkomst. Reden hiervoor is dat de exploitatie van de Wisinghhof en het Koetshuis niet eerder geconcretiseerd kan worden dan na de verbouwing.

Op 30 november 2006 heeft de raad besloten om een gemeentelijke garantstelling af te geven voor een door het stichtingsbestuur aangevane lening. Bovendien werd de raad geïnformeerd over de aanwending van de reserve voor "onvoorzien" en aanloopverliezen.

In 2007 waren de verbouwingen afgerond. Het eerste theaterseizoen draaide in de Wisinghhof en er was een pachter aangetrokken voor de gehele Wisinghhof. Ook het restaurant in de Koetsierswoning ging van start. In combinatie met de openstelling van de expositieruimte in het Koetshuis en het museum Havezate was de revitalisering van de gebouwenafgerond. De revitalisering van het buitenterrein is volgens het stichtingsbestuur nog niet afgerond.

2.2 Financieel verloop

Avacon stelde op basis van het door de raad goedgekeurde voorkeursscenario een haalbaarheidsstudie op. Het door Avacon uitgewerkte ambitieniveau leidde tot een investeringsbegroting en een exploitatie prognose. De financiële uitgangspunten van Avacon waren een begrote investering van € 987.471 in de revitalisering en een daarmee samenhangende financiële bijdrage van de gemeente. De benodigde jaarlijkse financiële bijdrage van de gemeente zou volgens Avacon aanzienlijk moeten toenemen als gevolg van het geschetste ambitieniveau. Het betrof een verwachte toename van de oorspronkelijke gemeentelijke bijdrage tot uiteindelijk € 281.000 per jaar¹.

De exploitatieprognose van Avacon zag er op hoofdlijnen als volgt uit:

Jaar	Exploitatiebijdrage door de gemeente, inclusief kapitaallasten
Eerste jaar (verbouwing)	€ 143.000
Tweede jaar (verbouwing)	€ 236.000
Derde jaar	€ 276.000
Vierde jaar	€ 283.000
Vijfde jaar en verder	€ 281.000

Tabel 1. Overzicht benodigde exploitatiebijdragen (Avacon)

¹ Inclusief kapitaalslasten.

De raad ging akkoord met het Avacon-rapport als ontwikkelrichting en zette daarmee de revitalisering in gang. Het investeringsbedrag van € 987.471 werd overgenomen uit het Avacon-rapport. De raad ging echter niet akkoord met de in het Avacon-rapport aangeduide jaarlijks benodigde gemeentelijke bijdrage. Er werd uitgegaan van beperktere exploitatiekosten van het Mensinge-complex.

Het aan de raad vertrouwelijk voorgelegde indicatieve exploitatieoverzicht week ook af van het Avacon-rapport. Met de kanttekening dat de raad bij de Voorjaarsnota zou beslissen over de inzet van de financiële middelen, stelde de raad op 28 februari 2002 de ontwikkelrichting vast.

Vrij snel daarna, in hetzelfde jaar, ging de revitalisering onderdeel uitmaken van het MaSTER-plan. Dit betekende dat de investering gesubsidieerd kon worden, onder meer uit Europese middelen. De begroting nam toe ten opzichte van de Avacon-begroting. De eerste maand-rapportage (2^e kolom in onderstaande tabel) maakt duidelijk dat de begroting was toegenomen van € 987.471 uit het Avacon-rapport tot € 1.271.961 in het MaSTERplan. In de jaren daarop is de investering verder toegenomen tot uiteindelijk € 2.030.904. Van dit bedrag was een groot deel - meer dan € 1.300.000 - voor 100% subsidiabel². De rest is gedekt door onder meer incidentele middelen en gekapitaliseerde meeropbrengsten vanuit de huur.

Uit de onderstaande tabel blijkt dat met name de investering in de Winsinghhof groter werd dan oorspronkelijk gedacht. De investering in het museum Havezate werd daarentegen aanzienlijk kleiner. Dit had te maken met voortschrijdend inzicht en nadere uitwerking en bijstelling van de plannen. De Winsinghhof kreeg, meer dan voorheen begroot, een opzet als een klein professioneel theater. De investering in het museum Havezate werd juist geringer omdat het oorspronkelijke plan niet haalbaar bleek. Om bouwtechnische en kostentechnische redenen bleken de noodzakelijke aanpassingen aan de verdiepingsvloer, niet in de pas te lopen met de uitgangspunten in het Avacon-rapport. Er werd dan ook besloten om af te zien van die relatief grote investering in museum Havezate (zie de onderstaande tabel).

Uit de onderstaande tabel blijkt dat de investering in het Mensinge-complex groter is geworden dan destijds door Avacon begroot. Feitelijk is vast te stellen dat de plannen, voor met name de Winsinghhof en museum Havezate, zich ook ontwikkeld hebben en anders zijn geworden dan beschreven in het Avacon-rapport.

² Bron: Bouwrekening Mensinghecomplex, 31 december 2008: Van dit bedrag was € 1.348.243 voor 100% subsidiabel en 12,5% van de totale projectkosten van het MaSTERplan was subsidiabel.

	Begroting Avacon-rapport augustus 2001	Begroting MaSTERplan ³ 24 november 2003	Begroting MaSTERplan 24 maart 2005	Begroting MaSTERplan 21 juni 2005	Realisatie 2004-2008 ⁴
Winsinghof	€ 188.319	€ 131.030	€ 299.698	€ 521.444	} € 1.137.627.
Koetshuis	€ 29.042				
Museum Havezate (incl. winkel)	€ 315.377	€ 218.382	€ 61.232	€ 61.232	
Koetsierswoning	€ 174.705	€ 221.162	€ 261.192	€ 261.192	
Terreinvoorzieningen	€ 279.529	€ 325.651	€ 345.000	€ 345.000	€ 273.116
Overige kosten: Inventaris, voorbereiding en toezicht, inclusief eigen uren (zie begroting)		€ 377.047	€ 482.878	€ 442.575	€ 620.162
Totaal begrote investering	€ 986.972⁵	€ 1.273.272	€ 1.450.000	€ 1.631.443	€ 2.030.904

Tabel 2. Indicatie verloop begroting revitalisering Mensinge-complex.

In de onderstaande tabel is het verloop van de daadwerkelijk ten behoeve van het Mensinge-complex door de gemeente betaalde bedragen weergegeven.

SUBSIDIE EXPLOITATIE	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Exploitatiesubsidie / activiteitenbudget	€ 59.757	€ 13.364	€ 169.385			€ 102.249	€ 102.724
Investeringsubsidie							€ 50.000
Subsidie onderhoud / vervanging inventaris							€ 16.000
Subsidie t.b.v. huur theaterzaal							€ 5.000
Subsidie cultuurprogramma							€ 11.500
Totaal betaald voor exploitatie	€ 59.757*	€ 13.364*	€ 169.385*	€ 0	€ 0	€ 102.249**	€ 185.224**

INVESTERING GEMEENTE	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Bouwkundige aanpassingen						€ 970.311	€ 167.313
Terreinvoorzieningen					€ 62.500	€ 153.977	
Overige kosten						€ 37.629	€ 525
Voorbereidingen en toezicht				€ 7.494	€ 216.788	€ 73.588	€ 180.336
Totaal betaald voor investering				€ 7.494*	€ 279.288*	€ 1.235.505*	€ 348.174*

* = bron: gemeente Noordenveld, inclusief uren eigen dienst

** = bron: jaarrekening en begroting stichting Mensinge-complex

Tabel 3. Overzicht werkelijk ten behoeve van Mensinge-complex betaalde bedragen.

Er is een onderscheid aangebracht in enerzijds de subsidie van de gemeente ten behoeve van het Mensinge-complex en anderzijds de investeringen vanuit het MaSTERplan.

³ Bron: dit is afkomstig uit de eerste maandrapportage van het MaSTERplan.

⁴ Bron: opgave gemeente Noordenveld, Uit de gemeentelijke administratie is geen volledig corresponderende uitsplitsing naar de afzonderlijke onderdelen te geven.

⁵ Door afronding en omrekening van guldens naar Euro's kunnen er in diverse opgaven kleine afwijkingen zijn.

Feitelijk kan worden vastgesteld dat de daadwerkelijk door de gemeente betaalde bijdrage van € 185.224 (bedrag in 2007) onder de door Avacon geraamde jaarlijks benodigde gemeentelijke bijdrage van circa € 231.000⁶ ligt. Deze € 231.000 was het bedrag voor 2005. Rekening houdend met een inflatiepercentage van 2% zou dit in 2009 ruim € 250.000 betekenen.

In de besluitvorming door college en raad zijn geen meerjarenbegrotingen voor de exploitatie aangetroffen. De besluiten over de financiële bijdrage werden van jaar tot jaar gemaakt. In 2004 was in het plan van aanpak besloten om een budgetsubsidie-overeenkomst tussen stichting en gemeente aan te gaan. Hiervan werd echter afgeweken. Op 31 oktober 2006 besloot het college in overleg met het stichtingsbestuur om voorlopig jaarlijks subsidie te verlenen en niet uit te gaan van een meerjarige (budget)overeenkomst.

Op dit moment, eind 2008, ligt er een subsidieaanvraag van het stichtingsbestuur bij de gemeente voor de gemeentelijke bijdrage aan het Mensinge-complex.

⁶ Op basis van het Avacon-rapport: € 281.000 -/- kapitaallasten van circa € 50.000 = € 231.000.

3 Analyse

De onderstaande paragrafen geven de analyse op basis van de bevindingen (zie hoofdstuk 2 en bijlage 3).

3.1 Realisatie Avacon-ontwikkelrichting

Onderzoeksvragen:

- wat waren de oorspronkelijke ambities? Hoe expliciet waren deze?
- in hoeverre zijn deze ambities gaandeweg bijgesteld (op basis van voortschrijdend inzicht)?
- in hoeverre zijn de uitgangspunten gewijzigd sinds het Avacon-rapport?
- in welke opzichten wijkt de huidige situatie af van de oorspronkelijke verwachtingen van de raad en het college?

Eind jaren negentig ontstond bij de gemeente het inzicht dat het noodzakelijk was om het Mensinge-complex inclusief de bestuursstructuur te verbeteren: er was sprake van een onduidelijk profiel, ondoorzichtig beheer en te weinig coördinatie. Het college heeft daarop in eerste instantie ambtelijk een ontwikkelscenario c.q. ambitieniveau laten verkennen. Dit ambitieniveau werd in de voorbereiding op het Avacon-onderzoek met de raad besproken.

De ambitie betrof het revitaliseren van het landgoed Mensinge als integraal complex van samenhangende functies: de Havezate als museum, de Wensinghof als hèt culturele centrum van Roden, de koetsierswoning als restaurant / theeschenkerij, het Koetshuis als expositie-ruimte. Het landgoed zou beheerd moeten worden door een nieuw privaat stichtingsbestuur met een duidelijke verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling tussen gemeente en de nieuwe stichting. Ook zou er een professionele manager moeten worden aangesteld.

Met deze beoogde professionaliseringsslag waren de ambities op hoofdlijnen expliciet gemaakt, maar de gemeentelijke visie was nog niet in detail uitgewerkt. Het Avacon-rapport gaf vervolgens een duidelijke richting aan en beschreef een concreet verbeterplan, inclusief een investeringsplan en exploitatieprognose. Avacon beschreef het volgende ambitieniveau:

- de kantoorfunctie van de Havezate (eerste verdieping) zou worden vervangen door een (permanente) expositiefunctie. In de Zuidvleugel werd een winkeltje gevestigd;
- het koetshuis zou uitsluitend worden gebruikt voor exposities van beeldende kunst;
- in de koetsierswoning zou een restaurant worden gevestigd dat uitstijgt boven het niveau van het huidige aanbod in Roden;
- de functie van de Wensinghof richt zich op cultureel gebruik en als dorpshuis met de nadruk op podiumkunsten en lezingen;
- het buitenterrein dient voor evenementen en openluchtvoorstellingen;
- het Mensinge-complex zal infrastructureel toegankelijker en opener worden gemaakt.

Bovenstaande ambities zijn naar het oordeel van de onderzoekers in voldoende mate in het Avacon-rapport verwoord en uitgewerkt. Per onderdeel van het Mensinge-complex is uitvoerig ingegaan op de functieverandering per onderdeel, de omvang van de toekomstige gebruikersgroepen en de technische, financiële kaders en het tijdpad.

Van een formele bijstelling van deze ambities op basis van voortschrijdend inzicht is ons niets gebleken. Dat wil niet zeggen dat alles van de oorspronkelijke ambities ook daadwerkelijk is gerealiseerd.

De raad ging akkoord met het Avacon-rapport als ontwikkelrichting en zette daarmee de realisatie van het bovengenoemde in gang. De raad ging echter niet akkoord met de in het Avacon-rapport aangeduide jaarlijks benodigde gemeentelijke bijdrage (zie paragraaf 3.2).

Museum Havezate

Met betrekking tot Museum Havezate kan worden gesteld dat de permanente expositiefunctie op de eerste verdieping niet is gerealiseerd. Om bouwtechnische en kostentechnische redenen bleken de noodzakelijke aanpassingen aan de verdiepingsvloer, niet in de pas te lopen met de uitgangspunten in het Avacon-rapport. Er is daarop besloten om deze functie te laten vervallen. Door deze ontwikkeling en door de verhuur van deze eerste verdieping ontstond discussie waarbij het museumbestuur, de museumvrijwilligers en het nieuwe bestuur van de overkoepelende stichting Mensinge-complex betrokken waren. Het museum is niet volledig gerealiseerd zoals bedacht in het Avacon-rapport. Wel is de woning horend bij het museum verbouwd tot entree, winkel en ontvangstruimte. De reden om de grote aanpassingen niet door te zetten is echter begrijpelijk. Het was bedrijfseconomisch niet rendabel door grote bouwtechnische aanpassingen in dit monumentale pand

Expositieruimte Koetshuis

De functie van het koetshuis is conform het Avacon-rapport gerealiseerd. Van omvangrijke investeringen in dit pand was geen sprake, mede op verzoek van de gebruikers.

Restaurant Koetsierswoning

In de koetsierswoning is het beoogde restaurant met een hoog kwaliteitsniveau gerealiseerd. Daarvoor zijn pachters aangetrokken. Het was voor de stichting geen optie om de exploitatie zelf te doen: bij een goed restaurant moet de eigenaar achter het fornuis staan. De pachters van de Koetsierswoning zijn er in geslaagd een passend concept te realiseren met een goede prijs / kwaliteitverhouding. Ook loopt de samenwerking voor de stichting bedrijfseconomisch goed door de bijdrage van de pachters. Betrokkenen zijn tevreden over het restaurant en de pachter. Het restaurant draagt in alle opzichten goed bij aan het Mensinge-complex als geheel.

Winsinghof

Met betrekking tot de realisatie van de oorspronkelijke ambities van de functie van de Winsinghof is een nuancering gewenst. Ten aanzien van de functies van de Winsinghof is het Avacon-rapport duidelijk:

- a. de Winsinghof dient op de eerste plaats voor culturele doeleinden met de nadruk op podiumkunsten;
- b. de commerciële activiteiten moeten slechts aanvullend zijn;
- c. de dorpshuisfunctie annex vergaderfunctie in het voorhuis kan en moet gehandhaafd blijven; deze functie voorziet in een grote behoefte.

Ad a. Culturele functie in de Winsinghhof

Het Avacon-rapport rechtvaardigt de functieverandering door vast te stellen dat er behoefte is aan een podiumvoorziening voor bestaande culturele verenigingen, en het feit dat er behoefte is aan een breder cultureel aanbod (bezoek aan podiumkunsten, aanvullend op het aanbod in Groningen, Assen en Drachten).

Toch bleef er in de periode 2002-2006 na het onderschrijven van de ontwikkelrichting van het Avacon-rapport op dit punt nog discussie. Bleef de Winsinghhof een dorps huis met bijbehorende sociaal-culturele functie of werd het een professioneel geëxploiteerd theater voor zowel professionele als amateurvoorstellingen. Het voortbestaan van de dorps huisfunctie werd daarop door de wethouder gegarandeerd.

Het Avacon-rapport ging uit van een programmering van jaarlijks 45 à 50 voorstellingen gerelateerd aan een laagdrempelig, maar gevarieerd aanbod van professionele en amateurvoorstellingen. Tevens werd gesteld dat een passende programmering gemiddeld een subsidie vergt van ca. fl. 2000 per voorstelling (ca € 1.000 prijspeil 2008).

Pas met de formele indiensttreding van de nieuwe stichting werden de ambities met de Winsinghhof als theater nader geconcretiseerd. De Winsinghhof werd vooral gepositioneerd als een kleinschalig theater. De brochure van het seizoen 2008 / 2009 toont een programma-aanbod van 68 voorstellingen. Dit aanbod overstijgt het oorspronkelijke ambitieniveau van 45 à 50 voorstellingen. De stichting spreekt van een succesvolle start vanwege de grote belangstelling voor het programma aanbod. De relatief hoge stoelbezetting van circa 70% (afgezet tegen het landelijke gemiddelde) bevestigt dit. Voor een beginnend theater wordt gesproken van een "vliegende start". Naast de culturele programmering is er volgens de cultureel manager ook steeds meer aandacht voor het sociaal culturele veld en het bedrijfsleven. Inmiddels is er een businessclub actief en deze omvat een 41 leden. Geconstateerd wordt dat het ambitieniveau van de Winsinghhof voor de theaterfunctie niet afwijkt van de oorspronkelijke uitgangspunten. Wel is het aantal voorstellingen fors hoger. Met gevolgen voor het benodigde programmabudget. Overigens blijkt dat de theaterfunctie duidelijk in de behoefte voorziet gelet op de bezettingsgraad van de theaterstoelen.

Ad b. Commerciële functie in de Winsinghhof

De commerciële functie van de Winsinghhof is anders geworden dan beschreven in het Avacon-rapport. Het rapport gaat uit van "slechts aanvullende commerciële activiteiten". De realiteit is dat de Winsinghhof volledig is verhuurd/verpacht aan een horecaondernemer die de accommodatie commercieel mag uitbaten. Er is nu een restaurant in de Winsinghhof. Overigens werd ook in het Avacon-rapport gesteld dat een restaurant in de Koetsierswoning een grotere bijdrage levert aan het totaalcomplex dan de vestiging van een restaurant in de Winsinghhof. Met de stichting zijn afspraken gemaakt over het "terughuren" van de theaterfunctie om het programma-aanbod veilig te stellen.

Ad c. Dorps huisfunctie in de Winsinghhof

Of het uiteindelijke ambitieniveau van de dorps huisfunctie ook zal worden bereikt is een belangrijk punt van aandacht. De stichting heeft ervoor gekozen de Winsinghhof te verpachten aan een commerciële marktpartij, dit is vooral een keuze van financiële aard. Op zichzelf een te verdedigen standpunt, maar kan conflicteren met de ontwikkeling van de laagdrempelige dorps huisfunctie voor het sociaal-culturele spelersveld binnen de gemeenschap.

Van een wijziging in uitgangspunten ten opzichte van het Avacon-rapport met betrekking tot de realisatie van de dorpshuisfunctie is ons inziens geen sprake. Met andere woorden; er is niet besloten deze functie te laten vervallen of bij te stellen. College en raad hebben geen duidelijk kader aangegeven over wat verwacht werd ten aanzien van de dorpshuisfunctie. De stichting en de pachter geven naar eigen inzicht invulling aan deze functie. Dit houdt onder meer in dat er twee tarieven worden gehanteerd bij de verhuur: een "sociaal" tarief voor verenigingen en instellingen en een commercieel tarief voor andere organisaties. Dit is bedoeld om de dorpshuisfunctie te benadrukken.

De verwachtingen van de raad over het behoud van de Wensinghof als dorpshuis zijn niet waargemaakt. Dit heeft een aantal redenen:

- de inrichting van de Wensinghof is minder gericht op de dorpshuisfunctie;
- de Wensinghof is als geheel verpacht aan een pachter die in het pand op commerciële grondslag exploiteert. Dit heeft duidelijke voordelen voor het exploitatierisico van de stichting (en is daarmee ook voordelig voor de gemeente). De Wensinghof is door de commerciële opzet echter niet meer een laagdrempelig dorpshuis.

Resumerend

De ambities met het museum Havezate zijn niet gerealiseerd volgens de lijn van het Avacon-rapport. Dit is verklaarbaar doordat de Avacon-opzet bouwtechnisch c.q. financieel niet haalbaar was.

De ambities met de Koetsierswoning zijn met de vestiging van het hoogwaardige restaurant meer dan waargemaakt. Het restaurant voldoet aan de verwachtingen en past binnen het integrale concept van het landgoed.

De investeringen en aanpassingen aan het Koetshuis waren relatief gering. Het gebouw functioneert conform verwachtingen als expositieruimte.

Het ambitieniveau van de Wensinghof voor de theaterfunctie is conform de oorspronkelijke uitgangspunten. Wel is het aantal voorstellingen fors hoger, met gevolgen voor het benodigde programmabudget. Ook is thans een restaurantfunctie in dit gebouw ondergebracht. Of het uiteindelijke ambitieniveau van de dorpshuisfunctie ook zal worden bereikt is naar ons oordeel een belangrijk punt van aandacht.

3.2 Rol van het college en de raad

Onderzoeksvragen:

- op welke wijze is de gemeenteraad voorafgaand aan het revitaliseringsproces geïnformeerd over de keuzes rond het Mensinge-complex?
- welke besluiten hebben college en gemeenteraad genomen? Welke informatie lag daaraan ten grondslag?
- op welke momenten, op welke wijze en met welke diepgang is de gemeenteraad door het college geïnformeerd over bijstellingen rond de revitalisering?
- hoe is de gemeenteraad, vanuit haar controlerende rol, omgegaan met deze informatie?

Terugkijkend is duidelijk dat er de afgelopen acht jaar veelvuldig over het Mensinge-complex is gecommuniceerd, zowel tussen college en raad als ook binnen de raad (commissie). De raad is door het college, vanuit de actieve informatieplicht, op de hoogte gehouden van de relevante ontwikkelingen. De raad heeft duidelijk een rol gehad in de besluitvorming. Belangrijke besluiten waren:

- het raadsbesluit van 28 februari 2002 waarin de raad instemde met de ontwikkelrichting uit het Avacon-rapport;
- het raadsbesluit van 18 september 2003 waarin het MaSTERplan werd vastgesteld;
- het collegebesluit van 16 maart 2004 waarin het plan van aanpak werd vastgesteld;
- het raadsbesluit van 21 juli 2005 waarin de raad besloot te stemmen met de concretisering van de plannen voor de investeringen in het Mensinge-complex en de functiebepaling van onder meer de Winsinghhof (dorpshuis met vergaderruimten en een zaal voor kleinschalige optredens);
- Het raadsbesluit van 30 november 2006 om als gemeente garant te staan voor de lening ten behoeve van de tribune alsmede aanwending van de reserve voor aanloopverliezen en onvoorzien ten behoeve van een aantal aanpassingen.

Daarnaast besloot de raad ook meermaals over de toekenning van de financiële middelen ten behoeve van het Mensinge-complex.

De raad heeft zich vanaf het begin steeds kritisch getoond over de inhoudelijke invulling. Er is uitgebreid meegedacht, gediscussieerd en ook bijgestuurd. Bijvoorbeeld over de locatie van het restaurant (niet in het Koetshuis, wel in de Koetsierswoning), over de invulling van de Winsinghhof.

Ook over de financiën was de raad kritisch. De raad stemde wel in met de ontwikkelrichting van het Avacon-rapport en ook met de bijbehorende investering, maar duidelijk niet met de daaruit volgende exploitatie. Het Avacon-rapport impliceerde een jaarlijkse gemeentelijke bijdrage van circa € 281.000. De raad vond dat te ambitieus en stemde daar dan ook niet mee in. Opmerkelijk is dat er geen alternatieve meerjarenexploitatie is opgesteld. Het college heeft deze niet aangeboden en de raad heeft er ook niet op aangedrongen. Deze lacune is overigens destijds ook in de raad zelf geconstateerd⁷. De revitalisering is dus van start gegaan volgens de ontwikkelrichting van het Avacon-rapport, met het bijbehorende investeringsbudget, maar zonder meerjarig financieel kader.

Het ontbreken van een meerjarig financieel kader zorgde voor veel discussie over de financiering van het Mensinge-complex. Ondanks herhaaldelijke aankondigingen door het college kwam een budgetsubsidie-relatie niet tot stand. De intentie in 2004 in het plan van aanpak was om in december 2006 een budgetsubsidierelatie met de stichting aan te gaan. Later gaf het college aan dat er eerst concrete ervaringsgegevens moesten zijn. De raad drong ook niet op aan op een structurele subsidie. Het resultaat was dat het budget van de nieuwe stichting ontoereikend was. Het werd door de nieuwe stichting opgelost door te lenen, door in te teren op de reserves en door sponsors te zoeken. Ten tijde van dit rekenkameronderzoek (eind 2008) was er nog geen budgetsubsidierelatie tussen gemeente en stichting. De gemeentelijke bijdrage in de exploitatie is terugkijkend te karakteriseren als ad hoc en versnipperd.

⁷ Zie de notulen van de raadscommissie d.d. 13 februari 2002.

3.3 Financiële uitgangspunten Avacon

Onderzoeksvragen:

- wat waren de financiële uitgangspunten in het Avacon-rapport en wat is, terugkijkend, het oordeel over de validiteit van deze uitgangspunten?

In paragraaf 2.2. zijn de financiële uitgangspunten vanuit het Avacon-rapport geschetst:

- een investering van € 987.471;
- een structurele jaarlijkse gemeentelijke bijdrage van € 281.000 (inclusief kapitaallasten).

De validiteit van de financiële uitgangspunten is bepaald langs twee maatstaven: mate van volledigheid en inhoudelijk.

Mate van volledigheid

Uitgaande van de mate van detailleringen op het niveau van een haalbaarheidstudie biedt het Avacon houvast voor wat betreft de financiële uitgangspunten:

- van alle functies van het Mensinge-complex is een duidelijke investeringsraming weergegeven;
- van alle functies is een financiële planning opgesteld;
- voor het totaal is inzichtelijk gemaakt voor welke bijdragen de gemeente staat om het plan volledig te realiseren.

Inhoudelijk

De gerealiseerde investeringen wijken sterk af van de opzet in het Avacon-rapport: de verbouwing van het museum werd veel beperkter, de verbouwing van het restaurant en de Wensinghof werden anders. Al met al zijn de uitgangspunten voor de investering behoorlijk gewijzigd. De investering is sterk toegenomen ten opzichte van het oorspronkelijke plan. Maar omdat dit werd gedekt door de ESF-subsidie, leidde de extra investering (netto voor de gemeente) niet tot een financieel nadeel in de vorm van (extra) kapitaallasten.

Voor zover wij hebben kunnen beoordelen, zijn er geen uitvoerige bouwkundige onderzoeken en ontwerpstudies uitgevoerd om deze investeringen op dat moment te onderbouwen. Overigens is in deze fase van een haalbaarheidstudie ook niet gebruikelijk. Of deze studies wel zijn gemaakt (integraal voor het gehele plan) alvorens definitief te beslissen, hebben wij niet vastgesteld.

Avacon raamde de jaarlijks benodigde gemeentelijke bijdrage op circa € 231.000⁸. Feitelijk kan worden vastgesteld dat de exploitatie van de stichting daar tot nu toe steeds onder gebleven is. In 2007 was de gemeentelijke bijdrage € 185.224. De exploitatie van de Koetsierswoning, Koetshuis, Museum Havezate en Wensinghof zijn grofweg in lijn met het Avacon-rapport.

Dit leidt tot de constatering dat de financiële uitgangspunten van Avacon achteraf gezien valide waren.

⁸ Op basis van het Avacon-rapport: € 281.000 -/- kapitaallasten van circa € 50.000 = € 231.000.

3.4 De procesgang

In de voorgaande paragrafen zijn de onderzoeksvragen beantwoord (zie paragraaf 1.3). De vraag "waarom is het zo gelopen?" is daarmee echter nog niet helemaal beantwoord. Een aantal elementen ontbreekt nog. We gaan daar in deze paragraaf op in.

Een eerste constatering is dat het MaSTERplan en de daaraan verbonden ESF-subsidie een sterke impuls hebben gegeven aan de revitalisering van het Mensinge-complex. Deze subsidie was zeer welkom om de plannen te kunnen realiseren. De subsidie was echter aan tijd gebonden: de investering moest binnen een afgesproken tijdpad worden gerealiseerd. Dit maakte dat er vaart gemaakt werd. Het tijdig realiseren van de investering kreeg prioriteit. Er werd een vertaalslag gemaakt van het Avacon-rapport naar het MaSTERplan. De door de raad vastgestelde Avacon-ontwikkelrichting kon goed ingepast worden in het MaSTERplan. Door het MaSTERplan werd gefocust op de grote lijn, de details zouden later worden uitgewerkt. Door deze tijdsdruk kreeg de revitalisering een eigen dynamiek en werd het procesbeheersing bemoeilijkt.

Vanwege de tijdsdruk op de subsidietermijn lag de nadruk lag op de investering. Deze werd volledig uit de subsidie bekostigd; de kapitaallasten waren daarmee gedekt. Deze focus maakte dat de exploitatie vanaf dat moment minder aandacht kreeg. De raad heeft weliswaar enkele malen vragen gesteld over de exploitatie op langere termijn, maar heeft niet sterk aangedrongen op een meerjarenbegroting. Het college heeft ook niet zelf het initiatief genomen om een meerjarenbegroting te laten opstellen. Uitvoering van het MaSTERplan moest doorgaan en kreeg daarmee de voorkeur. In dat kader is eigenlijk steeds veronachtzaamd dat Avacon eerder becijferd had dat een structurele jaarlijkse bijdrage van circa € 231.000 van de gemeente nodig zou zijn en dat over de omvang van het beschikbare structurele budget nog geen duidelijke uitspraak was gedaan.

De ambtelijke projectleiding was tot aan het MaSTERplan in staat het proces gedegen aan te sturen. Het was de ambtelijke projectleiding duidelijk dat diverse elementaire zaken (meerjaren-exploitatieprognose, detailuitwerking plan, subsidieovereenkomst) nog moesten worden uitgewerkt. Het is ook ambtelijk benoemd dat deze uitwerking er nog moest komen. De dynamiek rond het MaSTERplan in combinatie met de verwachte kritische houding van de raad maakte dat de ambtelijke aansturing bemoeilijkt werd. De ambtelijke projectleiding heeft druk ervaren om het MaSTERplan geen vertraging te laten oplopen. Vertraging zou immers kunnen betekenen dat de subsidie werd misgelopen. De meerjaren-exploitatieprognose, de detailuitwerking van het plan en de subsidieovereenkomst verschoven daardoor naar de achtergrond. Er werd bestuurlijk niet op aangedrongen om deze voorafgaand aan het MaSTERplan op te stellen.

De ontwikkelrichting geschetst door Avacon gold als kader. Het was echter duidelijk dat niet alle elementen uit het Avacon-rapport acceptabel waren voor de raad. Daarom werd wel de ontwikkelrichting, maar niet het hele plan vastgesteld als kader voor de revitalisering. De ontwikkelrichting is vervolgens onvoldoende uitgewerkt in een concreet plan voor het Mensinge-complex. Tot en met 2008 heeft de Avacon-ontwikkelrichting als kader voor de raad gefungeerd. Dit kader bood echter veel ruimte voor interpretatie en eigen invulling door de Stichting Mensinge-complex.

In 2004 trad een nieuw stichtingsbestuur Mensinsinge-complex i.o. aan. Dit bestuur heeft met volle inzet en veel ambitie een invulling gegeven aan de Avacon-ontwikkelrichting. In 2006 werd een extra impuls gegeven door de nieuwe cultureel manager: er werd een duidelijke ambitie gemarkeerd met het theater in de Wensinghof.

Terugkijkend is duidelijk dat om financiële en praktische redenen de stichting niet alles precies zo heeft kunnen realiseren als door Avacon was geschetst. Wel is duidelijk dat de ontwikkelrichting is gerealiseerd en dat men op hoofdlijnen binnen de ruime kaders van de raad is gebleven. Niet alles is gerealiseerd zoals de raad het wellicht gewenst had. Zo vraagt de functie van het dorps huis ook de komende budgetperiode nog om aandacht. Maar het resultaat is dat Noordenveld nu een bruisend cultureel centrum heeft.

4 Conclusies en aanbevelingen

Het onderzoek leidt tot de volgende conclusies en aanbevelingen:

Conclusie 1

Bij de revitalisering is geen omvattend projectplan opgesteld. De revitalisering van het Mensinge-complex is in de beginfase zeer gestructureerd opgepakt, maar de plannen zijn vervolgens te weinig uitgewerkt in een concreet projectplan met duidelijke uitgangspunten, beslismomenten, terugkoppelmomenten en detailuitwerking. Het achterwege blijven van een nadere uitwerking van de plannen was een gevolg van de koppeling aan en de dynamiek van het Masterplan.

Aanbeveling 1: Stel bij vergelijkbare grote projecten een projectplan op en rapporteer tussentijds over de voortgang ten opzichte van het plan op de aspecten inhoud, tijd, geld en risico's.

Conclusie 2

De ambities voor het Mensinge-complex zijn grotendeels gerealiseerd: Het kaderstellende raadsbesluit gaf aan dat:

- "de ontwikkeling van het complex een belangrijke impuls moet geven aan een bruisend cultureel centrum in historisch Roden;
- de verschillende functies van het complex elkaar dienen te verstreken;
- het complex toegankelijk moet zijn voor inwoners en toeristen;
- het Avacon-rapport een indicatie geeft voor het ambitieniveau van de gemeente".

Noordenveld heeft met de Wensinghof een goed lopend vestzaktheater en een café-restaurant, een hoogwaardig restaurant, een expositieruimte, een lokaal historisch museum en een actieve stichting voor het beheer van het complex. De dorpshuisfunctie is tot dusverre minder uitgevoerd dan gepland, mede door onderbouwde keuzes van het stichtingsbestuur. De beperkte invulling van de dorpshuisfunctie leidt ook nu nog tot discussie, maar het is onduidelijk in hoeverre dit voor de raad een kernfunctie van het Mensinge-complex blijft.

Het behaalde resultaat van de revitalisering past binnen het door de raad vastgestelde kader. Het is echter ook duidelijk dat dit kader ruim geformuleerd is. Dit maakt dat het ook nu nog moeilijk is om te bepalen wanneer de realisatie afwijkt van het kader.

Aanbeveling 2: Concretiseer in samenspraak met het stichtingsbestuur het kader voor het Mensinge-complex: wat zijn de wensen en ambities van de raad en wat zijn eventuele beperkende voorwaarden.

Conclusie 3

De financiële uitgangspunten uit het Avacon-rapport waren valide. Weliswaar is de investering hoger uitgevallen, maar deze is volledig gesubsidieerd. De exploitatieprognoses waren reëel, onderbouwd en duidelijk. De essentie van deze uitgangspunten werd echter genegeerd in raad en college: een bruisend cultureel centrum impliceerde een structurele en duidelijk hogere financiële bijdrage van de gemeente. Door gebrek aan consensus over het niveau van de exploitatie en de daaruit volgende financiële bijdrage zoals in het Avacon rapport was opgenomen, is dit punt door raad en college als een hete aardappel doorgeschoven naar de toekomst.

Aanbeveling 3: Maak als college expliciet wat de structurele financiële consequenties op lange termijn zijn van een project.

Conclusie 4

De stichting heeft zijn eigen ideeën en ambities ingebracht en is voortvarend aan de slag gegaan. Dit is met name zichtbaar in de invulling van het theater. Het professioneel uitgevoerde en geëxploiteerde theater heeft iets toegevoegd aan de gemeente Noordenveld.

Aanbeveling 4: Inventariseer wat het draagvlak binnen Noordenveld voor het huidige theater en gebruik deze informatie voor het nieuwe kader voor het Mensinge-complex (zie aanbeveling 2)

Conclusie 5

De gemeentelijke bijdrage in de exploitatie van het Mensinge-complex tot nu toe is te karakteriseren als ad hoc en versnipperd. Ook was de jaarlijkse bijdrage van de gemeente veel lager dan begroot in het Avacon-rapport. Het gevolg was dat de stichting heeft ingeteerd op de reserves. Dit terwijl het college in 2004 al aangegeven had dat men werkte aan een budgetsubsidieovereenkomst. Deze budgetsubsidieovereenkomst is er, om onduidelijke redenen, nog steeds niet.

Aanbeveling 5: Stel als college (en raad) vast wat er van de stichting Mensinge-complex aan prestaties wordt verwacht. Leg deze prestaties en de subsidieverstrekking door de gemeente vast in een subsidieovereenkomst. Het moet daarbij duidelijk zijn dat het voor een theater per definitie onmogelijk is om commercieel rendabel te zijn.

Bijlage 1

Interviews

- Wethouder de heer. O. Keizer.
- Wethouder de heer G. Wolters.
- De heer G. Alsema (raadslid).
- Mevrouw D. Katerberg (voormalig ambtelijk projectleider).
- De heer N. Weisenbach (huidige ambtelijk projectleider).
- De heer H. Kuiper (directeur Mensinge-complex).
- De heer L. Bosch van Rosenthal (bestuurlid stichting Mensinge-complex).
- De heer A. van der Veen (bestuurlid stichting Mensinge-complex).

Bijlage 2

Normenkader

	Bevindingen
Procesafspraken	
Op basis van de actieve informatieplicht is het college van B&W verplicht om uit eigen beweging de raad te informeren.	Het college heeft de raad uit eigen beweging geïnformeerd. Er is geen indicatie dat informatie is achtergehouden. Wel had het college scherper kunnen aangeven wat de consequenties van de Avacon-ontwikkelrichting waren. De raad heeft daar overigens ook niet uit eigen beweging om gevraagd.
Op basis van Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient informatie en documenten (begrotingen, ramingen, rekeningen en verslagen) de raad te ondersteunen. Deze documenten dienen te zijn afgestemd op de rol en positie van de raad.	Voor zover bekend heeft alle relevante informatie de raad bereikt. De informatie was afgestemd op de rol van de raad.
Aan de hand van instrumentarium (denk bijvoorbeeld aan Rekenkameronderzoek) oefent de raad invloed uit om gewenste informatie te ontvangen.	De raad heeft beperkt invloed uitgeoefend om extra informatie te verkrijgen die nodig was voor toetsing aan het kader.
Het informatieverkeer dient in overeenstemming met vastgelegde afspraken tussen raad en college tot stand te komen.	Het informatieverkeer tussen college en raad is conform (impliciete) afspraken gelopen.
Besluitvorming	
Er zijn beslismomenten (in de verschillende fasen van het project) voorafgaand aan het project gedefinieerd.	Er is geen expliciet en gedetailleerd projectplan opgesteld met gedefinieerde beslismomenten.
Het college geeft sturing aan het proces.	Het college heeft sturing gegeven, maar het proces heeft door het MaSTERplan en de ambities van het nieuwe stichtingsbestuur ook een eigen dynamiek gekregen.
De gemeenteraad stelt de kaders vast en geeft toestemming voor de uitvoering van een project.	De raad heeft een kader vastgesteld. Terugkijkend is duidelijk dat de Avacon-ontwikkelrichting te ruim is om te kunnen dienen als kader om latere detaillering aan te toetsen.
De gemeenteraad stelt het eindresultaat vast.	De gemeenteraad heeft het eindresultaat niet vastgesteld.
Informatievoorziening	
De informatie is bondig, overzichtelijk en in begrijpelijke en duidelijke termen gepresenteerd.	Er is veelvuldig en duidelijk over het Mensinge-complex gecommuniceerd.
Er is aangegeven bij welke mate van afwijkingen in de voortgang en kosten er aan de raad moet worden gerapporteerd.	Er waren geen afspraken over afwijkingsrapportages.
Er worden periodiek voortgangsrapportages uitgebracht aan de raad en de voortgangsrapportages hebben dezelfde structuur en bevatten dezelfde informatie, zodat deze in de tijd vergelijkbaar zijn. De rapportages maken inzichtelijk hoe de voortgang verloopt in vergelijking met het projectplan.	Er waren geen gestructureerde voortgangsrapportages over de ontwikkeling van het Mensinge-complex. Omdat de investering volledig gedekt werd uit het MaSTERplan, was er ook geen prikkel om op deze wijze te rapporteren. Uiteraard was er wel een formele rapportage ten behoeve van de subsidieverstrekking, maar die had met name een financieel karakter.
De informatie is tijdig beschikbaar, zodat deze kan worden gebruikt voor (bij)sturing van het project.	De informatie was tijdig beschikbaar.

Bijlage 3

Documentanalyse

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
22 augustus 2000	College	Besluit B&W	Bestuursopdracht Mensinge-complex. Er zijn vier knelpunten. Op hoofdlijnen gaat het om: 1. De organisatie- en beheerstructuur is ondoorzichtig en er is sprake van een grote gemeentelijke betrokkenheid omdat het stichtingsbestuur wordt gevormd door het college van B&W en de gemeentesecretaris. 2. Als gevolg van de verwevenheid met de gemeente is een ondoorzichtige structuur ontstaan. 3. De aard van de culturele bestemming van het Mensinge-complex en het Koetshuis is onduidelijk. 4. Binnen het gemeentelijk apparaat is onvoldoende coördinatie hieromtrent. Er wordt een ambtelijke projectgroep ingesteld om het college te adviseren (zie bestuursopdracht voor de omschrijving van de taak).
7 november 2000	Ambt. projectgroep	Besluit B&W	Voortgangsrapportage ambtelijke projectgroep.
Begin januari 2001	Ambt. projectgroep	Verslag Project-groep (rapport)	De ambtelijke projectgroep rapporteert haar bevindingen. Uit een aantal scenario's komt een voorkeursscenario naar voren: Winsinghhof als het culturele centrum van Roden, met een professionele manager en de integrale ontwikkeling van het Mensinge-complex als landgoed. De aanbevelingen zijn (samengevat): 1. Reken in de toekomst tot het Mensinge-complex de havezate, de Winsinghhof, de koetsierswoning, het Koetshuis en de omliggende terreinen inclusief de duiventil. 2. Stel de gemeentelijke visie vast, inclusief de gewenste toekomstige functie van het Mensinge-complex. 3. Geef de Winsinghhof de functie van het culturele centrum van Roden. 4. Doe onderzoek naar de inhoudelijke en financiële haalbaarheid. 5. Installeer een privaat stichtingsbestuur. 6. Leg de verantwoordelijkheids- en bevoegdheidsverdeling inzake groot (gemeente) en klein (stichting) onderhoud vast. Bevinding KplusV: Dit rapport is de opmaat naar het later Avacon-rapport. Op 7 februari 2001 stemt de raadscommissie in met het voorgestelde onderzoek.
10 januari 2001	R-cie	Notulen	Bespreking haalbaarheidsonderzoek (het latere Avacon-onderzoek) Diverse scenario's en functies van de gebouwen in het Mensinge-complex komen aan bod.
23 januari 2001	College	Besluit B&W	Het college stemt in met de aanbevelingen van de projectgroep (zie begin januari 2001), stelt de raad voor er ook mee in te stemmen en de haalbaarheidsstudie te laten uitvoeren.
7 februari 2001	R-cie	Notulen	De commissie (met uitzondering van de VVD) stemt in met het voorstel van de projectgroep Mensinghe om een haalbaarheidsonderzoek te laten uitvoeren door een extern bureau.
29 maart 2001	Raad	Besluit Raad	De raad besluit (samengevat): 1. Wat het Mensinge-complex aan gebouwen terreinen omvat (KplusV: conform de situatie in 2008). 2. het haalbaarheidsonderzoek te laten uitvoeren. In de raadsvergadering is nog discussie over of de Winsinghhof de functie van zuiver een cultureel centrum moet hebben(en niet een commerciële functie). De wethouder geeft daarop aan dat het uitgangspunt een cultureel centrum is: Uit het haalbaarheidsonderzoek moet blijken of dat ook mogelijk is. Bevinding KplusV: De raad bevestigt met het besluit dat het uitgangspunt een culturele functie voor de Winsinghhof is.
29 mei 2001	College	Besluit B&W	Het college besluit het haalbaarheidsonderzoek te laten uitvoeren door Avacon

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
augustus 2001	Avacon	Rapport	Haalbaarheidsstudie Mensinge-complex in Roden (verder aangeduid als "het Avacon-rapport") Totale investering: € 987.000 (2002: € 515.041 en 2003: € 471.931) Exploitatiekosten c.q. jaarlijkse gemeentelijke bijdrage aan het Mensinge-complex (incl. kapitaallasten) 2001 € 143.000 2002 € 236.000 2003 € 276.000 2004 € 283.000 2005 € 281.000 Bevinding KplusV: In het rapport wordt voorgerekend dat de gemeentelijke bijdrage toeneemt tot € 281.000 in het vijfde jaar na de start. De uiteindelijke investering ligt duidelijk hoger dan de door Avacon begrote € 987.000. Inhoudelijk wijkt met name de latere realisatie voor de Havezate (minder uitgebreid) en de Winsingghof (uitgebreider) af van het Avacon-plan. De uiteindelijke werkelijke exploitatie (en benodigde gemeentelijke bijdrage) komt op hoofdlijnen wel overeen met het Avacon-rapport.
18 september 2001	College	Besluit B&W	Kennisname van de inhoud van het Avacon-rapport
8 oktober 2001	n.b.	-	Presentatie van het Avacon-rapport in de Winsingghof.
21 december 2001	College	Besluit B&W	Het college besluit een informatiebijeenkomst over het Avacon-rapport voor de raadscommissie samenleving / welzijn te organiseren (zie 10 januari 2002)
10 januari 2002	R-cie	Notulen	Behandeling aanvullende vragen naar aanleiding van het Avacon-rapport. Mevrouw Katerberg geeft een presentatie over de ontwikkelingsrichting beschreven in het Avacon-rapport. Raadsleden stellen kritische vragen over de financiële onderbouwing. Wethouder Wolters geeft aan dat de meerkosten € 164 duizend bedragen. Tevens benadrukt hij dat de cijfers realistisch zijn: er is een deskundig bureau ingehuurd en er heeft een realistische aftopping van de cijfers plaatsgevonden.
13 februari 2002	R-cie	Notulen	De raadscommissie bespreekt het Avacon-rapport. Diverse raadsleden tonen zich kritisch over bezoekersaantallen en andere zaken: Mevrouw Antons "spreekt de grote wens uit namens haar fractie dat de dorpshuisfunctie van het Winsingghof gegarandeerd wordt. In de toekomst moet het kunnen worden gebruikt als sociaal cultureel centrum." De heer Pepping: "Het rapport van Avacon mag hiervoor geen uitgangspunt zijn...Dit zal tonnen per jaar gaan kosten en dit is teveel!" De fractie van de heer Oosterwijk "wil een duidelijk financieel kader hebben waarbinnen een en ander kan worden gerealiseerd." De heer Alsema: "Bij een strategische keuze moet echter ook duidelijk zijn binnen welke financiële kaders de ontwikkeling kan plaatsvinden. Hij kan zich vinden in het voorstel, maar mist de financiële kaders" Wethouder Wolters gaat in op de vraag of wanneer de Raad instemt met de ontwikkelrichting men ook akkoord gaat met de financiën: "Wanneer akkoord wordt gegaan met de ontwikkelingsrichting stemt de raad niet automatisch in met de financiële lengte van de polsstok. Hij kan zich goed voorstellen dat bij de behandeling van de Voorjaarsnota blijkt dat de financiële polsstok niet lang genoeg is. Er zou dan kunnen worden overwogen te komen tot drie korte polsstokken die in verschillende jaren worden ingezet". De heer Alsema: "Eigenlijk zouden raadsleden dan ook de politieke moed moeten hebben om de financiën hiernaast (naast de ontwikkelingsvisie) te leggen. Het Avaconrapport als uitgangspunt is prima, maar spreker had graag gezien dat de financiën er nu naast waren gelegd. De voorzitter concludeert dat dit een A-voorstel kan worden." Bevinding KplusV: De raad geeft duidelijk aan dat er eerst heldere financiële kaders moeten zijn, maar geeft zelf niet aan welke dat moeten zijn. De wethouder geeft niet aan wat de noodzakelijke jaarlijkse gemeentelijke bijdrage in de exploitatie zal zijn. De raad vraagt ook niet door op dit punt. Vervolgens gaat het als A-voorstel naar de raad (zie 28 februari 2002).

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
28 februari 2002	Raad	Besluit Raad (Notulen) Vast-stelling ontwikkel-richting	<p>In de raad wordt een collegevoorstel besproken over de voorgestelde statutenwijziging om een nieuw bestuur aan te stellen. In de discussie wordt onder meer gesproken over de samenhang tussen de diverse onderdelen in het Mensinge-complex. Deze samenhang is volgens raad en wethouder van belang. Discussiepunt is dat de raad nu een beslissing zou moeten nemen over het ambitieniveau, terwijl nog niet bekend is (nl. pas bij de Voorjaarsnota) of er voldoende financiële middelen zijn. Misschien kunnen de verwachtingen helemaal niet worden waargemaakt. Dit is ook niet fair voor een nieuw aan te stellen bestuur. Wethouder Wolters geeft aan dat de dorpshuisfunctie voor de Wensinghof gehandhaafd blijft.</p> <p>"De raad besluit tot vaststelling van de strategische ontwikkelingsrichting van het Mensinge-complex, inhoudende dat:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. de ontwikkeling van het complex een belangrijke impuls moet geven aan een bruisend cultureel centrum in historisch Roden; b. de verschillende functies van het complex elkaar dienen te verstreken; c. het complex toegankelijk moet zijn voor inwoners en toeristen; d. het Avacon-rapport een indicatie geeft voor het ambitieniveau van de gemeente". <p><i>Bevinding KplusV: De Raad neemt het voorstel aan en stemt daarmee in met de ontwikkelingsrichting van het Mensinge-complex zoals beschreven in het Avacon-rapport. Het bijgevoegde investeringsoverzicht beschrijft wel de totale investering uit het Avacon-rapport van €987.471, maar niet de bijbehorende exploitatiekosten. Er wordt besloten om bij de behandeling van de Voorjaarsnota te beslissen over de inzet van de financiële middelen op basis van het vertrouwelijk ter inzage gelegde investerings- en exploitatieoverzicht.</i></p> <p><i>Er zit daarmee een groot verschil tussen de exploitatiekosten zoals die in februari 2002 aan de raad geschetst werden en de exploitatiekosten uit het Avacon-rapport. De raad had overigens ook het Avacon-rapport ter beschikking, maar heeft op dit punt niet doorgevraagd.</i></p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
16 juni 2003	Raad	Notulen	<p>Behandeling Voorjaarsnota</p> <p>De heer Dam (gemeentebelangen): ..Bij het instemmen met het MaSTERplan is het voor Gemeentebelangen vanzelfsprekend geweest dat alle kosten eenmalig afgedekt zouden zijn en dat er geen verdere kapitaallasten uit zouden voortvloeien. De hogere exploitatie van het Museum Havezate Mensinge met € 100.000,00 in 2004 is voor Gemeentebelangen dan ook niet acceptabel. Graag hoort spreker van het College hoe men op het verkeerde been is gezet.</p> <p>De heer Keizer (PvdA): Met betrekking tot de extra exploitatiekosten van Mensinge is de fractie van de PvdA niet bereid daarin mee te gaan. De PvdA verzoekt het College om op basis van het toegezegde ondernemingsplan met voorstellen te komen, waarbij de exploitatie van de Mensinge inclusief de kosten van het management sterker afhankelijk worden gemaakt van de resultaten van de eigen bedrijfsvoering.</p> <p>De heer Hartholt (CDA): ...In de Voorjaarsnota wordt voorgesteld om € 100.000,00 beschikbaar te stellen voor toename van de exploitatiekosten van Museum Havezate Mensinge. Dat wil het CDA, voordat daar een besluit over genomen kan worden, nader onderbouwd zien. Bovendien lijkt het het CDA nuttig om eerst een helder museumbeleid voor de gemeente Noordenveld te formuleren. Bedragen kunnen dan in samenhang besteed worden.</p> <p>De heer Haan (Christenunie): De ChristenUnie heeft zich destijds zeer positief uitgelaten over het MaSTERplan en is nog steeds positief gestemd. Het lijkt er echter op dat er, naast hetgeen toen financieel is gepresenteerd, nog meer kosten met de realisatie zijn gemoeid. Spreker noemt het opgevoerde bedrag van € 100.000,00 voor Huize Mensinge Kan men nog meer problemen van dit plan verwachten? Het was beter geweest de Raad een integraal plan aan te bieden in plaats van een confrontatie op onverwachte momenten met bijkomende kosten.</p> <p>De heer Oosterwijk: ...Dat betekent voor de burgers extra verzwarende van de lasten. Het MaSTERplan dient evenwel integraal te worden uitgevoerd, ondanks het ontbreken van € 1.000.000,00 subsidie, zo stelt het College. De hogere exploitatiekosten van het Museum Havezate Mensinge van € 100.000,00 op jaarbasis is in deze situatie niet te begrijpen.</p> <p>Wethouder Wolters: Er is veel gesproken over drie onderwerpen, namelijk de € 100.000,00 voor Mensinge, de Cultuurnota en het museumbeleid. Het is prettig om te zien dat het Avaconrapport is opgenomen in het MaSTERplan, zodanig dat er voor de investeringen ruimte is in het MaSTERplan. Terecht is opgemerkt dat in het MaSTERplan uitsluitend investeringen aan de orde zijn. In het Avaconrapport staat echter ook dat om daar veel bezoek heen te trekken iemand nodig is die dat coördineert en aanjaagt en zorgt dat er veel activiteiten gerealiseerd worden. Deze functionaris is begroot op € 70.000,00. Ook is in het Avaconrapport gesignaleerd dat de activiteiten die ontplooid zullen worden niet allemaal kostendekkend zullen zijn. Daarvoor is € 30.000,00 uitgetrokken. Het Mensinge-complex is meer dan alleen de Havezate. Het bedrag is voor het geheel, niet alleen voor de Havezathe. Spreker denkt dat het ontwikkelen van activiteiten daar een goede zaak is om het cultuurtoerisme handen en voeten te geven. De Raad kan het geheel schrappen, of het College wat krappere kaders meegeven. Een ander alternatief is het combineren van het museumbeleid, een gedeelte van de Cultuurnota en de aanjaagfunctie voor het Mensinge-complex. Dit zou gecombineerd kunnen worden in één persoon, waardoor dit allemaal voor het bedrag van € 100.000,00 zou kunnen. Er wordt dan geen gat in de begroting geschoten, terwijl er een duidelijke bezuiniging wordt gerealiseerd ten aanzien van de € 100.000,00. De aanjaagfunctie is belangrijk om het Mensinge-complex te laten slagen.</p> <p>Mevrouw Schrale (VVD): Wethouder Wolters heeft een voorstel gedaan om de € 100.000,00 voor Mensinge te combineren met de Cultuurnota en de museumnota. De VVD-fractie vindt dat een constructief voorstel.</p> <p>De heer Hartholt zegt dat wethouder Wolters slim is in het bedenken van oplossingen. Het CDA kan instemmen met het voorstel om een combinatie te maken met Mensinge, de Cultuurnota en het museumbeleid en daar op die manier mee door te gaan.</p> <p>Mevrouw Zeeman: Het voorstel van wethouder Wolters om de € 100.000,00 voor Mensinge te combineren met het ontwikkelen van een museumbeleid vindt GroenLinks een heel creatief voorstel.</p> <p>Wethouder Wolters: Het voorstel van het College is om voor 2004 en verder € 100.000,00 voor deze drie elementen uit te trekken. ... discussie....</p> <p>Wethouder Wolters herhaalt nogmaals dat dat € 100.000,00 is. Hij haalt grote brokken uit de drie genoemde elementen en verwerkt dat in één totaalplan dat € 100.000,00 kost (voor Mensinge, Cultuurnota en Museumnota).</p> <p>Bevinding KplusV: Dit is een voorbeeld van een discussie in de raad over het Mensinge-complex, in latere jaren vinden vergelijkbare discussies plaats. Uit deze raadsbehandeling kan de indruk ontstaan dat een eenmalig bijdrage van € 100.000 volstaat voor de exploitatie. Een meerjarenbegroting komt niet aan de orde.</p>
26 juni 2003	Raad	Besluit Raad (notulen)	Vaststelling Cultuurnota 'Noordenveld voor het voetlicht'

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
18 september 2003	Raad	Besluit Raad	Vaststelling MaSTERplan
21 oktober 2003	College	Besluit B&W	Het college besluit in te stemmen met de advertentietekst voor de werving van een nieuw bestuur voor het Mensinge-complex. Het streven is om per 1 januari 2004 een nieuw bestuur te hebben.
30 oktober 2003	Raad	Bestedingsplan Mensinge	<p>Ontwikkeling Mensinge-complex</p> <p>“De ontwikkeling van het Mensinge-complex is een onderdeel van het MaSTERplan, dat op 18 september 2003 door de Raad is vastgesteld. Bij berekening van de hiermee gepaard gaande kosten is uitgegaan van het Avacon-rapport, op basis waarvan de ontwikkelingsrichting van het Mensinge-complex in 2002 door de Raad is vastgesteld. De structurele lasten zijn geraamd op € 100.000,- per jaar. Het gaat dan om kosten van organisatie, beheer, onderhoud en activiteitensubsidies.</p> <p>Prioriteitstelling inzet financiële middelen: Uit het bovenstaande blijkt dat om alle plannen te kunnen verwezenlijken een bedrag van € 65.000,00 (uitvoering Cultuurnota) + €100.000,00 (ontwikkeling Mensinge-complex) =€ 165.000,00 benodigd is. De raad stelt € 100.000 per jaar beschikbaar ingaande 2004 en voor 2003 € 50.000,00. Dit noodzaakt tot het stellen van prioriteiten.”</p> <p>Er zijn minder middelen beschikbaar dan nodig is. Vervolgens besluit de raad (onder verwijzing naar efficiencywinst ten opzichte van het Avacon-rapport) voor Mensinge beschikbaar te stellen:</p> <p>In 2003: € 50.000 (de begrote structurele lasten bedragen volgens de gemeente echter in dit document € 100.000).</p> <p>In 2004: € 62.500 (de begrote structurele lasten bedragen echter € 100.000).</p> <p>Bevinding KplusV: Het ter beschikking gestelde bedrag is minder dan nodig is volgens het Avacon-rapport. Het wordt deels beargumenteerd met te behalen efficiencywinst, maar dit wordt niet onderbouwd.</p>
4 december 2003	R-cie	Notulen	<p>Bespreking Cultuurnota ‘Noordenveld voor het voetlicht’:</p> <p>De heer Alssema: De ontwikkelingsvisie omtrent Mensinge is vastgesteld. Hij wil graag weten wat de huidige gang van zaken is in deze ontwikkeling. In de nota heeft hij daar weinig concreets over gelezen. In de startnota wordt gesproken over het ontwikkelen van monumenten en museumbeleid. Daarin zou speciale aandacht geschonken worden aan de financiële situaties van musea. Hij leest hier niets over in deze nota, waarom niet?</p> <p>Wethouder Wolters: ...Ontwikkelingen rond de Mensinge zijn opgenomen in het MaSTERplan; ook financieel.</p> <p>De heer Alssema concludeert dat bij de vaststelling van de visie rond Mensinge het bestuur met een kluitje het riet ingestuurd is.</p> <p>Wethouder Wolters merkt op dat hij deze conclusie niet begrijpt.</p> <p>...</p> <p>De heer Alssema deelt mee dat wat de fractie van het CDA betreft de inspraakprocedure voor de nota gestart kan worden. De financiële kaders worden vastgesteld bij de behandeling van de Voorjaarsnota. Hij wil graag weten wanneer de Museumnota behandeld gaat worden. Hij heeft de indruk dat in het MaSTERplan Mensinge een andere invulling krijgt. Hij verzoekt de wethouder om daar goed op te letten.</p> <p>Wethouder Wolters ... wijst erop dat Mensinge behoort tot het culturele erfgoed van de gemeente en die valt onder het MaSTERplan. En dat geldt ook voor de Wensinghof. Als bedoeld wordt dat de culturele activiteiten geen onderdeel uitmaken van het MaSTERplan dan onderschrijft hij die mening. Hij zal de aandachtspunten van deze discussie bij de nota voegen als deze de inspraak ingaat. Hij weet niet wanneer de museumnota gepresenteerd zal worden. .. Hij hoopt wel dat volgend jaar de museumnota gereed zal zijn.</p> <p>De heer Klompe merkt op dat het goed is dat de aandachtspunten bij de nota gevoegd worden als die de inspraak ingaat. Hij vraagt zich af of het verstandig is de financiële paragraaf niet ter inzage te leggen.</p> <p>Wethouder Wolters gaat hier mee akkoord.</p> <p>De Voorzitter concludeert dat de nota, vergezeld van de aandachtspunten, in de inspraak gebracht zal worden en niet behandeld wordt in de raadsvergadering van december aanstaande.</p> <p>Bevinding KplusV: Er zijn verschillen tussen de ontwikkeling van het Mensinge-complex volgens het Avacon-rapport en het MaSTERplan. Avacon gaat bijvoorbeeld uit van Wensinghof als cultureel centrum met een dorpswoning en een luxe restaurant in de Koetsierswoning. Het MaSTERplan gaat uit van een commercieel restaurant in de Wensinghof en een theeschenkerij overdag in de Koetsierswoning en 's avonds een luxe restaurant.</p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
16 december 2003	College	Besluit B&W	<p>Rapportage MaSTERplan per 1 december 2003: deze bevat een risicoanalyse over het Mensinge-complex. De rapportage benoemt dat de raad de ontwikkelingsrichting uit het Avacon-rapport heeft vastgesteld en dat er een vertaling in het MaSTERplan is gemaakt. De totale investering bedraagt € 1.271.961 (Avacon-rapport: € 987.000) Risico's zitten in:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De nog niet eenduidige vaststelling van de functies in het Mensinge-complex. • Er moet nog actief met het bestuur van de stichting i.o. moeten worden overlegd. • De plannen zijn nog niet concreet hetgeen " per definitie" een risico inhoudt. <p>In de bijlage is een overzicht opgenomen van actiepunten die voortvloeien uit de verschillen tussen Avacon-rapport en MaSTERplan. Onder meer wordt aangegeven dat eerst de functies moeten worden vastgesteld en pas daarna een verbouwplan moet worden gemaakt.</p> <p>Bevinding KplusV: De investering is met bijna 30% toegenomen ten opzichte van het Avacon-plan. In dit stuk en de daarop volgende rapportages over het MaSTERplan komen eventuele gevolgen voor de exploitatie niet aan de orde. De exploitatie is geen onderdeel van het MaSTERplan. Als concreet actiepunt wordt genoemd dat als eerste de functies van de gebouwen moet worden bepaald.</p>
27 januari 2004	College	Besluit B&W	<p>Het college besluit de volgende personen te selecteren als kandidaat voor het bestuur van de nieuwe stichting:</p> <p>De heer W. Bakker (voorzitter) De heer A. v.d. Veen (penningmeester) De heer R. Kah Mevrouw Scheltens-van Andel De heer L.H.N. Bosch van Rosenthal De heer E. de Jong De heer G. Feijen</p>
27 februari 2004	College	Besluit B&W	<p>Rapportage MaSTERplan per 1 februari 2004: er wordt gewerkt aan statuten voor de stichting en aan een budgetsubsidieovereenkomst.</p> <p>Bevinding KplusV: Deze budgetsubsidieovereenkomst is eind 2008, bijna vijf jaar later, nog niet gereed.</p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
16 maart 2004	College	Besluit B&W PLAN VAN AANPAK	<p>PLAN VAN AANPAK Ontwikkeling Mensinge-complex, als onderdeel van het MaSTERplan</p> <p>Het college stelt het plan van aanpak voor de ontwikkeling van het Mensinge-complex als onderdeel van het MaSTERplan. In dit plan van aanpak worden de functies van de diverse onderdelen van het Mensinge-complex vastgesteld en geconcretiseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Museum Havezate blijft een museum. • Het Koetshuis wordt expositieruimte. In het Avacon-rapport wordt de noodzaak van bouwkundige aanpassingen aangegeven, maar vanuit het MaSTERplan zijn daarvoor geen middelen gereserveerd. • In de Wensinghof wordt een dorpshuis-, een culturele en commerciële functie gerealiseerd. <p>Bevinding KplusV: De dorpshuisfunctie houdt vooral verhuur van vergaderruimte in. Op cultureel gebied gaat het om podium- en oefenruimte. Dit wordt onder "activiteitsaanbod" verder aangeduid als verhuur van de ruimtes voor amateurkunst, sociaal-cultureel werk en de dorpshuisfunctie. Met andere woorden: er wordt in dit plan van aanpak niet gerept over een professioneel theater (uit het Avacon-theater viel dat nog wel als mogelijke invulling af te leiden)</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Koetsierswoning (was ten tijde van het Avacon-rapport nog in gebruik als kantoor van Tiebout en Rissik) wordt overdag een theeschenkerij / lunchroom en 's avonds een restaurant in het hogere segment. • In zowel Avacon-rapport als MaSTERplan worden maatregelen voor de infrastructuur als ook de tuin genoemd. <p>Ook wordt op hoofdlijnen de organisatie- en beheerstructuur aangegeven: het Avacon-rapport geldt als basis, o.a. wordt benoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het eigendom van al het onroerend goed blijft bij de gemeente. • Er wordt ter ondersteuning van het bestuur een directeur aangesteld (niet eerder dan 1 januari 2007). <p>Bevinding KplusV: De directeur / cultureel manager komt in 2006 in dienst.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het personeel valt onder de verantwoordelijkheid van het stichtingsbestuur. <p>Subsidie stichting, dit wordt als een belangrijke voorwaarden bij de exploitatie genoemd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "De gemeente stelt het kader vast waarbinnen het stichtingsbestuur zijn activiteiten kan ontplooiën" Dit kader wordt gevormd door (in te stemmen met) de statuten en de budgetsubsidierelatie. • De raad besluit uiterlijk december 2006 (zie blz. 9) tot een budgetrelatie die past binnen de geldende Algemene Subsidieverordening van de gemeente. <p>Bevinding KplusV: Dit is twee jaar na december 2006 nog niet gebeurd. Een duidelijke verklaring voor het uitblijven van de subsidierelatie is niet aangetroffen.</p> <p>Randvoorwaarden en tijdplanning:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "De plannen moeten worden uitgevoerd binnen de beschikbare middelen die op basis van het MaSTERplan beschikbaar zijn. Voor de eerste bijeenkomst zal de stuurgroep (wethouder, bestuur, deelprojectleider Mensinge) de maximaal beschikbare budgetten hebben gespecificeerd. • Uiterlijk december 2004 moet de raad een de functies van de onderdelen van het complex hebben vastgesteld. <p>Bevinding KplusV: De vaststelling van de functies vindt plaats op 21 juli 2005 (iets later dan gepland).</p>
27 mei 2004	College	Besluit B&W	Het college besluit het nog resterende tekort van het MaSTERplan van € 224.000 te onttrekken aan de algemene reserve.
19 oktober 2004	College	Besluit B&W	<p>Kwartaalrapportage MaSTERplan per 1 oktober 2004:</p> <p>De hoofdlijnen van de ontwerpstatuten zijn besproken. De verwachting is dat deze samen met de budgetsubsidieovereenkomst in december 2004 in de raad komen. Bij het stichtingsbestuur i.o. bestaat grote vrees om verantwoordelijk te zijn voor een niet levensvatbare stichting. "Deze vrees is niet geheel ten onrechte ontstaan op basis van een niet-transparante financiële boekhouding (door de gemeente) op dit moment". Er wordt geprobeerd om de raad in december over de exploitatiebegroting te laten besluiten. De inhoudelijke planvorming heeft vertraging opgelopen, onder meer omdat er onvoldoende vertrouwen is tussen stichtingsbestuur i.o. en het college.</p> <p>Bevinding KplusV: Op dit punt in de tijd is er geen duidelijkheid over de financiën, geen duidelijkheid over de inhoud van de plannen en onvoldoende wederzijds vertrouwen tussen stichtingsbestuur i.o. en college. Het is niet duidelijk waarop het optimistische tijdpad voor besluitvorming in de raad is gebaseerd.</p>
11 november 2004	Raad	Programma-begroting 2005	<p>Het Programma Cultuur vermeldt: "De verdere ontwikkeling van het totale Mensinge-complex volgens de door de raad vastgestelde richting met als doel van het complex een belangrijk cultureel centrum te maken".</p> <p>Bevinding KplusV: De inhoud van het begrip "belangrijk cultureel centrum" wordt niet nader toegelicht.</p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
5 april 2005	College	Besluit B&W	<p>Functiebepaling Mensinge: Het college legt een notitie over de functiebepaling voor aan de raad en aan de stichting i.o. De functies zijn als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • De Wisinghof wordt dorps huis met vergaderruimten en een zaal voor kleinschalige optredens (conform het Masterplan, zij het dat de bouwkundige aanpassingen beter toegesneden zijn op de dorps huisfunctie). <p>Bevinding KplusV: Er wordt gesproken over een dorps huisfunctie, met ruimtes om te vergaderen en een zaal die beschikbaar is voor dorps theater. Dit is in lijn met het plan van aanpak van het college (zie 16 maart 2004). Het gaat uit van een beperktere c.q. minder professionele theateropzet dan beschreven in het Avacon-rapport. De uiteindelijk gerealiseerde opzet van het theater is professioneler dan het dorps theater bepaald in dit collegebesluit.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Een architectenbureau gaat voor maximaal € 180.000 onderzoek doen naar realisatie van een restaurant in het Koetshuis. Dit is een alternatief voor de eerdere plannen (Avacon, MaSTERplan) waarbij het restaurant in de Koetsierswoning gepland was. <p>Bevinding KplusV: Dit onderzoek heeft uiteindelijk niet plaatsgevonden, op 21 juni 2005 wordt door het college op aandringen van de raad afgezien van een restaurant in het Koetshuis en blijft het oorspronkelijke plan van een restaurant in de Koetsierswoning gehandhaafd.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Er wordt afgezien van investering van een verdiepingvloer in de Havezate: de omvangrijke investeringen (€ 325.000) wegen niet op tegen het rendement. <p>Het college besluit de huur van advocatenkantoor Tiebout en Rissik (Koetsierswoning, het uiteindelijke restaurant) op te zeggen. Bevinding KplusV: op dit moment is het plan sterk gewijzigd ten opzichte van het Avacon-rapport: er wordt minder geïnvesteerd in museum de Havezate en meer in de Wisinghof.</p>
20 april 2005	Raad en B&W	Bijeenkomst	<p>Het college informeert de raad in een besloten bijeenkomst. Vertrouwelijk ligt ter inzage:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingsvisie van architectenbureau Oving en landschapsarchitect Noordpeil. • Een ambtelijke notitie over de functiebepaling van het complex. • Een financiële vertaling van de plannen (ligt vertrouwelijk ter inzage). <p>De investeringsopzet bedraagt € 1.631.443 (Avacon-rapport: € 987.000). Het leidt tot een tekort. Dit wordt onder meer gedekt door aanwezige incidentele middelen, door het bestedingsplan cultuur (2003 en 2004) en door voor € 185.239 een beroep te doen op de algemene reserve. Met betrekking tot de exploitatie wordt gemeld dat "Reeds nu al, maar zeker ook in de toekomst zullen de beschikbare reguliere onderhoudsmiddelen niet toereikend zijn om een adequaat onderhoudsniveau te kunnen handhaven. Indien de investeringen in het kader van het MaSTERplan duurzaam dienen te zijn, zal vanaf de begroting 2007 structureel extra middelen opgenomen moeten worden".</p> <p>Bevinding KplusV: <i>Het verbouwingsplan is inmiddels aanzienlijk gewijzigd ten opzichte van het Avacon-plan, De investering is daardoor ook 65% hoger komen te liggen. Het tekort wordt gedekt uit incidentele middelen en uit de algemene reserve, hierdoor ontstaan geen extra kapitaallasten. De exploitatie blijft in dit stuk buiten beschouwing, met uitzondering van de waarschuwing dat het huidige niveau van het onderhoudsbudget nu en in de toekomst ontoereikend is.</i></p>
21 juni 2005	College	Besluit B&W	<p>Het advies aan de raad is om in te stemmen met de Notitie inzake de functiebepaling van het Mensinge-complex, voor de onderdelen Wisinghof, Havezate (winkeltje) en terreininrichting. In afwijking van de notitie de horecafunctie in de Koetsierswoning te realiseren (Bevinding KplusV: <i>dit is ook zo gedaan</i>) en de expositieruimte in het Koetshuis.</p> <p>Er wordt voorgesteld een extra krediet van € 544.259 beschikbaar te stellen.</p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
21 juli 2005	Raad	Besluit Raad	<p>De Raad besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> In te stemmen met de concretisering van de plannen voor de investeringen in het Mensinge-complex conform de bijgevoegde "Notitie inzake de functiebeplanning van het Mensinge-complex", voor zover betrekking hebbend op de Wensinghof (de aanpassingen die nodig zijn om de Wensinghof de functie te geven van dorps huis met vergaderruimten en een zaal voor kleinschalige optredens), Havezate Mensinge (voor de verbetering van de entree en de realisatie van een winkeltje / infopunt) en de terreininrichting (volgens de hoofdlijnen van het MaSTERplan). In afwijking van de bijgevoegde "Notitie inzake de functiebeplanning van het Mensinge-complex" de horecafunctie in de Koetsierwoning te realiseren en de expositiefunctie in het Koetshuis te handhaven. Een krediet van € 544.259,00 extra beschikbaar te stellen voor de investeringen in het Mensinge-complex en deze middelen toe te voegen aan de exploitatie MaSTERplan. Het krediet dekken door voor een bedrag van € 284.000,00 incidentele middelen aan te wijzen en het restantbedrag van €260.259,00 ten laste te brengen van de algemene reserve. <p>Bevinding KplusV: <i>Zie ook het collegebesluit 5 april 2005. Dit raadsbesluit is in lijn met het plan van aanpak van het college (zie 16 maart 2004). Het gaat uit van een beperktere c.q. minder professionele theateropzet dan beschreven in het Avacon-rapport. De uiteindelijk gerealiseerde opzet van het theater is professioneler dan het dorps theater bepaald in dit raadsbesluit.</i></p>
7 november 2005	Raad	Notulen	<p>Een van de raadsleden vindt Mensinge zo onderhand zorgwekkend worden. De toevoeging van wethouder Bakker, dat het exploitatieoverzicht in december na overleg met het Mensingebestuur komt, kwam destijds niet van wethouder Wolters. De Raad zou binnen één maand en, na het verlenen van respijt, binnen twee maand dit overzicht krijgen. Het is niet juist, als de Raad nu weer op het laatst wordt geïnformeerd. Bij het beschikbaar stellen van het krediet is het voorbehoud gemaakt van het snel verschijnen van dit overzicht. Wethouder Bakker heeft gezegd dat het Mensingebestuur er nu mee bezig is. Het bestuur bepaalt niet in overleg wat al dan niet kan, maar komt wel met een uitwerking, om de exploitatie sluitend te maken. Hij zegt nu ook de termijn van een maand toe. Een ander raadslid zegt dat het niet gaat over die ene maand. Op het moment dat je meer investeert, moet je je afvragen wat het belang is voor de exploitatie. Die zaken horen bij elkaar.</p> <p>Bevinding KplusV: <i>De raad signaleert dat de toegezegde exploitatiebegroting vertraging heeft opgelopen. De raad krijgt in 2005 geen zicht op de begroting van het Mensinge-complex. Daarbij wordt benoemd dat de exploitatiebegroting wel degelijk belangrijk is voor een goede beoordeling door de raad.</i></p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
23 februari 2006	Raad	Besluit raad	<p>De raad heeft inmiddels een meerjarenbegroting 2006-2008 ontvangen van de stichting en besluit: In te stemmen met de gewijzigde statuten voor de Stichting Mensinge, conform bijgevoegd concept. In te stemmen met de ontbinding van de Stichting cultureel centrum Wensinghof / Mensinge. Een budget van € 65.000,00 beschikbaar te stellen voor de periode 2006 t/m 2008, bedoeld voor activiteiten, communicatie / PR en overig onvoorzien, ten bate van de beheerstichting en ter uitvoering door het college. Dekking laten plaatsvinden uit de eenmalige ruimte 2006. Een budget van € 36.195,00 ter beschikking te stellen voor het groot en preventief onderhoud 2006. Dekking ten laste van de eenmalige ruimte 2006.</p>
27 april 2006	Raad College	Notulen	<p>“Wethouder Wolters deelt mee, dat het bestuur van Museum Mensinge heeft besloten zijn verantwoordelijkheid over te dragen aan het College. Dat dit bestuur ermee stopt betreurt hij, temeer omdat het een groep mensen is die jarenlang met veel inzet, succes en creativiteit aan het museum gewerkt heeft. Dit alles met veel energie en activiteiten. Het is jammer, dat op deze manier afscheid moet worden genomen. De voorzitter heeft het College desgevraagd aangegeven, dat er niets meer te lijmen valt, en dat het besluit vaststaat.” Bevinding KplusV: Dit is onderdeel van een turbulente periode bij het Museum Havezate. Het gaat onder meer om de onvrede bij het bestuur en de vrijwilligers van de Museumstichting (niet bij de Stichting Mensinge-complex). Ook in de raadsvergadering van 18 mei komt dit aan de orde. Deze verwickelingen zijn echter minder relevant voor de onderzoeksvragen in dit rekenkameronderzoek en blijven derhalve buiten beschouwing.</p>
22 juni 2006	Raad	Besluit Raad	<p>De Raad besluit: Voor de uitvoering van de recreatieve voorzieningen in het plan landgoedpark Mensinge € 80.000,00 ter beschikking te stellen uit de reserve recreatie en toerisme.</p>
31 oktober 2006	College	Antwoord vragen van de raad	<p>In overleg met het stichtingsbestuur hebben wij ervoor gekozen om voorlopig jaarlijks subsidie te verlenen en niet uit te gaan van een meerjarige (budget)overeenkomst. Reden hiervoor is dat de exploitatie van de Wensinghof en het Koetshuis niet eerder geconcretiseerd kan worden dan nadat de verbouwing in het kader van het MaSTERplan is gerealiseerd. Om deze reden heeft uw raad overigens ook in uw besluit van 23 februari 2006 ingestemd met de het beschikbaar stellen van een bedrag van € 100.000 voor de periode van 1 maart 2006 t/m 31 december 2008 voor het organiseren van activiteiten, communicatie, PR en overige onvoorziene omstandigheden. In acht genomen de omschreven situatie zijn wij van mening dat de risicotypering gehandhaafd kan blijven op “gemiddeld”. Bevinding KplusV: Er wordt nu afgeweken van het oorspronkelijke plan om te komen tot een budgetsubsidieovereenkomst (zie ook 27 februari 2004).</p>
13 november 2006	Raad	Notulen	<p>Naar aanleiding van vragen vanuit de raad zegt wethouder Wolters een overzicht toe van de besluitvorming rond het Mensinge-complex, en het geld dat is gevoteerd. Bevinding KplusV: De indruk ontstaat dat het voor de raad in 2006 in toenemende mate moeilijk wordt om het overzicht te houden over de gang van zaken rond het Mensinge-complex.</p>

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
30 november 2006	Raad	Besluit raad (Notulen)	De raad gaat akkoord met de garantstelling voor een lening ten behoeve van de Winsinghhof.
Eind 2006	Stichting	Jaar-rekening	De jaarrekening 2006 van de Stichting Mensinge-complex vermeldt een positief exploitatieresultaat van € 7.576 over 2006. De exploitatiesubsidie van de gemeente bedroeg in totaal € 102.249. Bevinding KplusV: Dit is de eerste jaarrekening van de nieuwe stichting.
1 mei 2007	College	Besluit B&W	Het college besluit de financieringsbehoefte van de stichting als volgt op te lossen. Het college volgt daarin het voorstel van de stichting: Om de inrichtingskosten van de Winsinghhof (€150.000) te financieren wordt: € 50.000 ten laste gebracht van het activiteitenbudget. Een lening gesloten voor € 100.000 met een jaarlijkse rentelast van € 6.000. Het college doet daarbij de toezegging dat de raad vóór 15 juni 2007 een totale financiële analyse van het Mensinge-complex ontvangt (zie 21 mei 2007). Bevinding KplusV: De inrichtingskosten hangen samen met de inrichting van de Winsinghhof als professioneel vestzaktheater (o.a. een inschuifbare tribune voor 150 man, in plaats van een "vlakke vloer" voor 75 man). Deze inrichting was niet meegenomen in het MaSTERplan. Het MaSTERplan ging uit van een opzet met ruimtes voor amateurkunst, sociaal-cultureel werk en de dorpshuisfunctie (zie het Plan van aanpak, 16 maart 2004). De investering in de inrichting wordt ten laste gebracht van het activiteitenbudget. Het is de vraag of het activiteitenbudget voor dergelijke uitgaven bedoeld is.
21 mei 2007	College	Financiële analyse	In de financiële analyse worden de knelpunten belicht en wordt een exploitatiebegroting voor 2007 en 2008 gegeven. Knelpunten zijn onder meer: Minder pachtinkomsten voor de Winsinghhof dan op basis van het Avacon-rapport verwacht (€ 5.000 in plaats van € 15.000). Rente en aflossing vanwege de inrichting van de Winsinghhof. Activiteitenbudget is leeg in 2008 door investering in inrichting Winsinghhof. De kapitaalslasten van € 40.000 voor een deel van de investering vanuit het MaSTERplan zou gedekt moeten worden uit de meeropbrengsten van extra bezoekers en de huuropbrengsten van de Winsinghhof. Deze kapitaalslasten hadden volgens de ambtelijke organisatie verwerkt moeten worden in de reguliere begroting, maar dat is niet gebeurd. Het voorstel is om dat alsnog te doen.
28 juni 2007 2 juli 2007	Raad	Notulen	Bevinding KplusV: Bij de behandeling van de voorjaarsnota door de raad is veel discussie over een bijdrage van € 26.000 aan de stichting voor de exploitatiekosten. De strekking van diverse raadsfracties is dat het wat betreft de financiering duidelijk moet zijn, dat het op een bepaald punt stopt. Ook spreken raadsleden van "tegenvallers" bij Mensinge, terwijl de wethouder bestrijdt dat het om tegenvallers gaat.
Eind 2007	Stichting	Jaar-rekening	Over 2007 heeft de stichting een negatief resultaat van € 29.102.

Datum	Betrokken	Aard van het stuk	Inhoud
24 juni 2008	College	Besluit B&W	<p>Het college besluit een bedrag van € 25.000 voor aanloopverliezen ter beschikking te stellen aan de stichting. Deze aanloopverliezen komen doordat "in het rapport van Avacon onvoldoende rekening is gehouden met de kosten van het inrichten van de Wensinghof als theaterzaal". Voorbeelden hiervan zijn:</p> <p>een tribune, rentelasten € 6.000; inhuren van voldoende technici volgens Arbo-wetgeving € 12.000; een geschikt klantreserveringssysteem € 5.000.</p> <p>Bevinding KplusV: Deze kosten worden als aanloopverliezen aangeduid. Ze zijn echter ook te zien als kosten die samenhangen met de inrichting van een professioneel kleinschalig theater. De hogere kosten hebben in feite meer te maken met een andere opzet, dan met onvoorziene tegenvallers uit de beoogde opzet. De verwijzing naar het Avacon-rapport is niet helemaal terecht omdat de investering is gebaseerd op het MaSTERplan (dorpstheater) en niet op het Avacon-rapport.</p>
10 november 2008	Stichting College Raad	Subsidie-aanvraag	<p>Brief van het college aan de raad. De stichting vraagt subsidie aan:</p> <p>verliescompensatie over 2007 (€ 29.102) en 2008 (€ 34.625), in totaal € 63.727; verhoging tot de cultuursubsidie tot een bedrag van € 58.300; verhoging tot de exploitatiesubsidie tot een bedrag van € 169.000.</p> <p>Het gaat dus om een incidenteel bedrag van € 63.727 en een structurele verhoging van de totale subsidie aan Mensinge van €227.300.</p> <p>Bevinding KplusV: Het gevraagde jaarlijkse structurele subsidiebedrag is in lijn met het bedrag van ca. € 230.000 (€ 281.000 -/- ca. € 50.000 aan kapitaallasten) dat door Avacon was begroot als benodigde jaarlijkse bijdrage. Ook de prestaties van de stichting zijn in lijn met het Avacon-rapport (bruisend cultureel centrum, het theater loopt goed met ca. 60 voorstellingen per jaar en een bezettingsgraad van ca. 70%).</p>